П III 34

Примерак 20 филера

НОВА ПОШТА

»НОВА ПОШТА«
излази сваког дана ујутру, осим понедеоника и дана иза празника
Редакција и администрација:
УЈВИДЕК, ОРСАГЗАСЛО ТЕР 6/I
Телефон: 39--39. Пошт. фах: 173
Чек. рачун код Пошт. штед. 18.254
Месечна претплата: 3.20 пенга,
тромесечна: 9.20 пенга

Год. III. Ујвидек, недеља, 18 април 1943 Број 86

У Тунису нема већих борби

Наставља се ваздушни рат на Западу

Поново су одбијени совјетски напади код кубанског мостобрана

Немачка врховна команда саопштава:

Непријатељ је и у петак код кубанског мостобрана поновио нападе, који су осујећени. У току три дана на сектору једне немачке дивизије, која је сарађивала заједно са ваздушним снагама, уништили смо 50 совјетских тенкова. На осталим секторима Источног фронта било је само на горњем Доњецу живље борбене делатности. На томе сектору су оружане снаге и оружане СС трупе одбиле више јаких непријатељских напада.

У Тунису — изузев местимичне борбе на западном и јужном делу сектора — дан је прошао опште узевши мирно. Ваздушне снаге нападале су непријатељска ваздушна упоришта и постигле погодке међу авионима који су се налазили на земљи, као и на магацинима ратног материјала. Наши ловци и контраавионска артилерија ваздушне снаге у простору Средоземног Мора оборили су 11 непријатељских авиона.

У току ноћи од суботе дошло је до борбе на Каналу између немачких јединица за осигурање обале и лаких енглеских поморских снага. Једна непријатељска топовњача тешко је оштећена те се може сматрати да је изгубљена. Све наше јединице вратиле су се у своје базе.

Непријатељске ваздушне снаге напале су настањена места у јужној и југозападној Немачкој, између осталих Манхајм и Лудвигсхафен. Приликом напада извршених против источне Немачке непријатељ је претрпео нарочито тешке губитке. Према досадашњим непотпуним извештајима на истоку је непријатељ изгубио 2, а на западу 53 претежно четворомоторна бомбардера. Сем тога, за време ваздушних напада извршених против западних поседнутих територија у петак смо уништили 15 авиона непријатеља. Три наша ловачка авиона нису се вратила. Брзи немачки борбени авиони у току прошле ноћи напали су територију великог Лондона бомбама тешког калибра.

Сараџоглу се вратио у Анкару

Цариград, 17 април. — (ДНБ). Претседник турске владе Сараџоглу који се дуже време бавио у Цариграду и околини, у петак увече отпутовао је за Анкару.

КОНФЕРЕНЦИЈА МИНИСТАРА СПОЉНИХ ПОСЛОВА ЕМИГРАНТСКИХ ВЛАДА СА ИДНОМ

Лондон, 17 април. (НШТ) — Министри спољних послова савезничких народа одржали су у петак седницу под претседништвом британског министра спољних послова Антони Идна. На седници је извршена измена мисли о најактуелнијим ратним питањима. На седници је први пут узео учешћа и претставник борбене Француске Масиљи. Идн је поднео овом приликом детаљан извештај о својој посети Вашингтону и Канади. Уверавао је присутне да је успео уредити североафричко питање и да англоамеричко јединство почива на сигурним основама.

Фронт у Тунису

Тешке борбе на падинама брда Атлас

Велики покушај енглеског продора код Мђез ел Баба претрпео неуспех

Берлин, 17 април. (ДНБ) — О ситуацији на фронту у Тунису у Берлину у суботу ујутро извјавили су следеће:

На брдском терену Атласа снаге сила Осовине дале су непоколебив и чврст отпор англосаксонским трупама, тако да је непријатељ био присиљен да расипа људство и ратни материјал. То је присилило англосаксонско ратно вођство да покуша у четвртак да изврши продор на фронту у Западном Тунису на два места. Источно од Беје, као и у простору Мђез ел Баба, после јаке артилеријске припреме са јачим снагама Англосаксонци су напали у правцу пута који води према истоку. У брдима је дошло до тешке борбе која је трајала цео дан. У околини Беје британску пешадију, коју су потпомагале француске трупе одбиле су немачке снаге јоц испред главних линија, наневи им крваве губитке. Трупе сила Осовине још у току ноћи транспортовале су тешка оружја у прве линије и са њима осуле убиствену ватру на енглеске и француске трупе које су нападале. Непријатељ, који је нападао, услед те ватре претрпео је најтеже губитке када је у предпростору покушао да освоји положаје.

У околини Мђез ел Баба енглеске трупе стално убацују у огорчену борбу све нове и нове снаге. У петак по подне резерве Осовине, спремљене за опкољавање, извршиле су заједнички напад са бока и успело им је да освоје тамошње висинске положаје. Затим су са тих положаја осуле уништавајућу ватру на британске главне снаге и на њихове припремне положаје. У исто време су трупе сила Осовине, које су биле притешњене на средњем сектору, прешле у противнапад и са свију страна одбиле англосаксонске трупе које су нападале. Тиме је потпуно сломљен велики подухват непријатеља за продор, те се морао повући, остављајући мртве и рањене војнике, у своје полазне положаје без икаквог поретка. У тим борбама трупе сила Осовине заробиле су 200 војника и поправиле своју главну борбену линију.

На западним и југозападним падинама брдовитог предела у Средњем Тунису америчке снаге и у четвртак уздржавале су се од напада. Ваздухопловне снаге сила Осовине са успехом су дејствовале у тим борбама. Бацале су читаву кишу од бомби на англосаксонске припремне положаје. Брзи борбени авиони и ловачки бомбардери напали су непријатељске батерије и транспорте, а нанели су нарочито велике штете возилима. Непријатељски губици су нарочито велики у људству, пошто се налазе на терену без заштите. У простору Беја авиони за обрушавање напали су енглеске концентрације великих тенкова. Пуним погоцима уништени су многи тенкови.

Према дописнику швајцарског „Национал Цајтунга“, у најскорије време се може очекивати укопчавање Турске у догађаје

Идућа недеља у том погледу може имати велики значај

Базел, 17 април. — (БТ). **Нарочити дописник швајцарског „Национал Цајтунга“ у Анкари бави се турским питањем. Он каже да се око турске политике шире најфантастичније вести. Оне се односе на будуће држање турске републике, и каже се да се у најскорије време може очекивати укопчавање Турске у догађаје. Други део вести се односи на дипломатске преговоре који су се наводно водили у Турској. Ако испитујемо истинитост ових вести, морамо доћи до закључка да је Турска на све спремна, односно на све оно, што рат може да пружи у најскорије време. Поменуте вести обећавају да ће идућа недеља имати велики значај у погледу рата као и у погледу мира.**

Што се тиче другога фронта, овдашњи посматрачи су — како дописник јавља из Анкаре — мишљења да се после завршетка борби у Тунису може очекивати инвазија Англосаксонаца на Европу, а што се ове тиче, остају на првоме месту Италија и Балкан. Дописник примећује да анкарски кругови са највећом пажњом прате догађаје у Бугарској, бугарску мобилизацију, као и вести о евентуалном искрцавању.

БЕРЛИН О ПОСЕТИ ГЕНЕРАЛА ВИЛСОНА АНКАРИ

Берлин, 17 април. — **(ДНБ) Са надлежне немачке стране информативно се саопштава следеће становиште по питању посете енглеског команданта на Средњем Истоку Вилсона Анкари: За ову посету не постоји турски позив него је генерал Вилсон на своју сопствену иницијативу или по жељи својих претпостављених дошао у турску престоницу.**

ГУБИЦИ БРИТАНСКОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Берлин, 17 април. — (ДНБ). Према последњим извештајима који још не претстављају крајње резултате, британско ваздухопловство приликом напада који је извршен ноћу 17 априла изгубило је 21 апарат, све вишемоторне бомбардере.

ЕНГЛЕСКА ВЛАДА И ПИТАЊЕ ОБНОВЕ ЕНГЛЕСКОГ САВЕЗА

Цариград, 17 април. (НШТ) — Према вестима из турских политичких кругова, сазнаје се да је британска влада доставила Анкари да не сматра за сходно да се турска штампа бави планом балканског савеза. Са енглеске стране наводно се желе избећи, нарочито од конференције у Адани, проширени планови, јер се плаше да Москва не би радо гледала васкрс балканског савеза.

Поморска борба у Сицилијанском Каналу

Будапешта, 17 април. — (БЕ). Дописник листа „Пешт“ из Цириха јавља да је за последњих 48 часова дошло до сукоба између појединих поморских снага сила Осовине са јединицама енглеске флоте. У тим борбама местимично су учествовале и веће јединице, као разарачи и крстарице.

FRANZ JOSEF
ГОРКА ВОДА

ХАЛ О СИТУАЦИЈИ НА МАРТИНИКУ

Амстердам, 17 април. — (ДНБ) Министар спољних послова Сједињених Држава Кордел Хал изјавио је на конференцији штампе, — како Британска обавештајна служба јавља — да је положај на Мартинику још увек у „врењу".

●●●

ПРИЛИКОМ НАПАДА НА НЕМАЧКУ У ПЕТАК НОЋУ ЕНГЛЕЗИ СУ ИЗГУБИЛИ 55 АПАРАТА

Стокхолм, 17 април. — (МТИ) Према извештају Енглеске обавештајне службе, енглеско министарство ваздухопловства је саопштило да се приликом напада ноћу 17 априла на Немачку није вратило 55 авиона.

Кроз ШТАМПУ

„ЧУДО У ТУНИСУ"

„Регели Мађарорсаг" пише: „Италијанска штампа назива „туниским чудом" борбу немачко-италијанских трупа за последњи североафрички мостобран. Листови описују тешкоће, указују на англосаксонско преимућство, и отворено веле да оно што је још преостало. то је последњи отсек битке".

„За изградњу одбране Туниса — пише даље лист — Осовина је имала једва пет месеци времена. Прве немачке трупе стигле су ваздушним путем на туниске аеродроме, и отада је ваздушна веза играла велику улогу код снабдевања трупа Осовине. Али не мања је била улога и италијанске трговачке флоте, чије заслуге италијанска штампа велича сада у чланцима".

„У погледу линија за снабдевање непријатељ је био у преимућству — пишу италијански листови према МТИ-у. Англосаксонци су сконцентрисали велике поморске и ваздушне снаге у околини Сицилијанског залива, да би спречили снабдевање туниских осовинских трупа. Италијанска трговачка флота је, упркос томе, испунила свој задатак, није се осврта на сталну опасност, и непрекидно је одашиљала људе и ратни материјал на италијанске и афричке обале. Веома су трпела и италијанска пристаништа услед тешких ваздушних напада, но ништа није могло да скрха вољу Осовине да Тунис држи докле год се може. Тако се десило — као што пишу италијански листови — туниско чудо."

„Англосаксонци не убрзавају последњи отсек туниско офанзиве — каже ДНБ-е. Англоамеричке трупе чине далекосежне припреме за напад и труде се да месним продорима стекну добре полазне тачке. Силе Осовине су, према томе, прешле у нападачку одбрану — као што каже БТ — и изненадним тенковским нападима узнемирују истакнуте англосаксонске трупе".

*

„Нојес Винер Тагблат" доноси из Стокхолма: „У званичним круговима Лондона изјављују да постоји једна опасна тенденција у широкој енглеској јавности, — о Америци да се и не говори — потцењивати ратну решеност и ратни морал Италијана. У широким енглеским круговима сувише су се с готовошћу предали обману да се италијански морал нерадо прилагођава ратним догађајима, и да је спреман да при првоме тешком искушењу попусти. Пре томе се, међутим, превиђа — каже се у Лондону даље — да је Италија рат водила досад увек под неповољним односима снага, и на ратиштима где је одбрана нарочито тешка. Свакако уопштавање према италијанскоме држању на основу територијалних губитака које је италијанско колонијално царство морало да претрпи би, међутим — каже се на тим енглеским званичним местима — довело до потпуно настраног процењивања Италије. Италијан може бити одличан војник, пре свега од тренутка када у борбу унесе и своје срце. А та претпоставка би — то треба да се увиди у Енглеској и у Америци где се данас већ кују прегњени планови за будућност — била дата у највећој мери у тренутку кад се ради о томе да се брани италијанска матична земља, италијанска груда, од непосредног напада. Италијански војници би се на своме тлу жестоко борили".

*

„Ђорнале д'Италија" доноси чланак Гајде „Мусолини и Европа", у коме истиче да они принципи који су постављени заједничким разговорима Дучеа са Фирером, супротно плановима Савезника, не претстављају никакву импровизацију. Природно и логично формулисање тих принципа значи настављање оне политике Осовине која се развила од 1935. То су, уосталом, и смернице које је баш Мусолини свагда доследно наглашавао. Мусолини је следовао италијанским интересима увек у оквиру европскога мира, и имао пред очима такву Европу која корача путем цивилизације и мира. Даље Гајда указује на Мусолинијеве напоре да склопи Пакт четворних сила, и наглашује да би се, према идејама Дучеа, тај Пакт ослањао на сарадњу са малим народима. „Италија и Немачка ће — пише Гајда — до победе, са мачем у руци, Европу ослобађати досадањег тлачења од стране великих сила, да би остварале међу европским државама онај нови поредак слободе и међусобног поштовања о коме је била реч у ко миникеу о разговорима Дучеа са Фирером".

*

„Донауцајтунг" доноси из Берна: „Говор који је одржао швајцарски Министар спољних послова Пиле Голаз о швајцарској политици неутралности досад још није у овдашњој штампи наишао на пажњу какву по својој програматској важности заслужује. Очигледно је, да су поновљене смернице вође швајцарске спољне политике за што обимнију неутралност, његова опомена швајцарским грађанима да ту неутралност респектују као највиши закон, и према њој да запостављају све евентуалне симпатије, наде и очекивања, — нарочито у марксистичкој штампи наишле на више него хладан пријем. Марксистички листови су чак ишли толико далеко да говор швајцарског министра спољних послова бојкотују тиме што га уопште нису штампали. „Нама недостаје простора да говор Пиле Голаза донесемо" — пише н. пр. „Бернер Тагвахт", званичан орган швајцарске социалдемократске партије".

*

„Мађарсаг", у чланку „Si duo faciunt idem . . .", из пера Раткаи Калмана, осврће се на конгрес Панамеричке Уније, који је протекао свечано, и где се „уз силне говоре и здравице величале и откривале мршаве истине и велике неистине", те, подвукавши да међу говорницима није остао ни министар спољних послова Сједињених Држава Хал, који је на панамеричком конгресу био тумач Рузвелтове поруке, пише: „У тој поруци је ова монументална реченица: „Она солидарност која се данас попољава у Панамеричкој Унији није постала услед притиска јачих народа, него отуда што су мањи народи признали и прихватили умерена правила која су диктирали најјачи". Писац назива ово „истинским дипломатским текстом": лепим језиком рећи најсуровију стварност, и, указујући на преимућства која је САД добио том Унијом, у материјалном погледу нарочито, што су све мале државе присиљене да респектују, пише: „Са истом би се логиком могло рећи и то да осуђеник на вешала мора да респектује право, пелата да му стави омчу на врат".

БИОСКОП РАКОЦИ
ДАНАС
СТАН и ПАН
(STAN és PAN)
Најбољи
светски
комичари
У сали су инсталирани модерни апарати за грејање дворане

Бугарска је спремна на сваку евентуалност

Софија, 17 април. — (МТИ). Бугарски полузванични лист „Дњес" бави се данашњом ратном ситуацијом Бугарске. Према чланку, главни циљ бугарског народа било је уједињење свих националних територија у оквиру једне државе. За постигнуће тога циља Бугарска је крварила и борила се у сваком досадашњем рату и услед тога се прикључила пре две године свом старом пријатељу по оружју Немачкој. Развој догађаја је доказао да се бугарски народ није преварио, пошто је до данашњег дана скоро сва бугарска земља враћена бугарској земљи матици. Бугарски народ, међутим, и то добро зна да рат још није довршен, и да ће у следећим месецима доћи до најтежих борби и до коначне одлуке. Догађаји који су на прагу захтевају највећу опрезност, пуну снагу и пожртвовање. Планови непријатеља добро су познати. Бугарски народ, који познаје добро значај европске ситуације, спреман је на све могућности.

Генерал Вилсон водио је разговоре са турским војним шефовима

Маршал Чакмак приредио ручак у част Вилсона

Анкара, 17 април. — (ДНБ). Енглески генерал сер Вилсон, заповедник британских снага на Средњем Истоку, одржао је саветовање са многобројним вишим војним водећим личностима, као и са многим високим турским чиновницима, — како јавља Енглеска обавештајна служба. У петак је генерал Вилсон водио разговоре са турским маршалом Чакмаком, заповедником турске војне силе, као и са генералом Гундузом, шефом турског генералштаба, после чега је био гост на ручку код шефа турског генералштаба. Генералу Вилсону су претстављени и сви остали турски генерали, који су се налазили у Анкари.

Расматрања Лондона у вези са евентуалним јаким ваздушним нападима на Енглеску у случају покушаја инвазије

Стокхолм, 17 април. (БТ) — Лондонски дописник листа »Стокхолмс Тиднинген« јавља да се лондонски кругови баве питањем да ли Немци не спремају инвазију на енглеско острво. Према саопштењу дописника, у Лондон стижу вести из разних крајева, заобилазним путем, да се немачка ваздушна снага искоришћује врло опрезно, да у случају потребе стоји довољно авиона на расположењу ради господарења ваздушним простором на западу Европе. За време тога ваздушног господарења они би нанели велике ударце ратним магацинима и логорима који се налазе на британским острвима, а који су базе евентуалне инвазије у Европу. Према дописнику, у Енглеској мисле да се спрема један необично јак удар који би савладао Енглеску или бар да нанесе Енглеској тако тешку рану која би савезничку офанзиву одгодила за доцнија времена. Према мишљењу савезничких стручњака, немачко ваздухопловство морало је услед штедње да дође до великих резерви, како у погонском материјалу тако и у ваздухопловству. Те резерве стоје спремне или за одбрану или да извршење једног концентричног напада. Последњи велики одбрамбени маневри у Енглеској указују на то да се британско вођство још и данас спрема на евентуално изненађење од Немаца.

Мађарски јунаци

У подухватима на Дону нарочито се одликовао каплар Тот Емил. Тринаестог децембра 1942, у подухватима разарања извршеним у такозваној Ембрио шуми, он је био заповедник једне разарајуће патроле. Свој задатак извршио је примерним јунаштвом. У више махова ставио је поред земљаних непријатељских утврђења, из којих су сипали митраљези ватру, експлозив, а затим је ручним гранатама уништавао бољшевике који су бегали из оштећених утврђења. Сам он је уништио 6 великих и 8 малих утврђења.

Нов ред у трговини и промешу текстилном робом

ИЗЈАВА МИНИСТРА ЗА ЈАВНО СНАБДЕВАЊЕ Г. Д-р САС ЛАЈОША

Будапешта, 17 април. (МТИ) — Поводом доношења нових наредаба којима се регулише саобраћај и трговина текстилном робом, министар за јавно снабдевање г. д-р Сас Лајош дао је изјаву сараднику МТИ-а, у којој је изнео главне основе нових наредаба.

У овој изјави министар г. д-р Сас нагласио је да је с обзиром на тешкоће у снабдевању потребно не само да се води рачуна да се најнеопходније животне намирнице правилно расподеле, него исто тако да се за раднички народ осигура и најнеопходнија одећа. С обзиром на појачане потребе војске, било је потребно да се изврши организација снабдевања. Због тога треба да се обрати највећа пажња на пут текстилне робе, односно формирање њене цене почев од фабрике па све до потрошача. Зато је влада одредила трговце текстилом на велико, а доцније је опет установила Централу за текстил чији је један од најважнијих задатака расподела текстилне робе.

С обзиром да предузете мере нису показале жељени резултат, влада је организовала акцију одевања народа, како би се поједини основни слојеви становништва снабдели најнеопходнијим текстилом.

Новим наредбама то питање решава се на тај начин што ће фабрика убудуће робу коју ће израдити од примљене сировине расподелити према утврђеном плану великим трговцима, а ови ће опет моћи исту дати само оним малим трговцима на које их буде текстилна централа упутила. На тај начин постићи ће се то да ће мали трговци добијене количине текстилне робе моћи продавати потрошачима, односно малим занатлијама за прераду. Цео овај процес биће подвргнут сталној контроли и на тај начин онемогућиће се продаја на црно, која се у последње време примећује и на пољу текстила. Наравно да ће се на тај начин омогућити и контрола цена, па ће и у том погледу бити успостављен ред, јер ће потрошачка публика бити у могућности да контролише цене, пошто су оне појединачно утврђене како за произвођачку индустрију тако исто и за велике и мале трговце.

ОСУЂЕН УБИЦА ТРОЦКОГ

Амстердам, 17 април. — (ДНБ) Окружни суд Мексико Ситија осудио је убицу Лава Троцкога, Жака Морнана, на 20 година тамнице — како јавља „Јунајтед Прес“.

Ограничења у превозу путника на железницама за време ускршњих празника

Од 22—25 априла на све брзе и директне путничке возове који полазе из Будапеште мора се извадити и посебна карта за употребу воза

Дирекција МАВ-а, с обзиром на ратне прилике, ове године није у могућности да за време ускршњих празника пушта у саобраћај посебне возове, како би се растеретили редовни брзи путнички возови у ово време. Због тога је одлучено да се у ове дане за све брзе, убрзане, као и путничке возове, који саобраћају на већим удаљењима, изда само онолика количина карата колико овај воз може стварно да прими путника. Према томе, од поноћи 22 априла до 25 априла у подне, овим возовима моћи ће се користити само они путници који поред редовне возне карте добију и карту за коришћење воза, односно карту за место. Ова карта је обавезна за сваког путника. Ове карте у времену од 17—23 априла издаваће у Будапешти све билетарнице за продају железничких карата, а почев од 20 априла и на главној железничкој станици у Будапешти. Ове карте неће се издавати раније 24 часа од времена када полази воз којим путник жели да се користи. Уколико број свих карата буде исцрпен, путници ће моћи добити карте само за наредни воз.

Између осталих возова ова карта је обавезна и за брзи воз који полази из Будапеште за Ујвидек у 17.45 часова, али није потребна за путнички воз који полази из Будапеште за Ујвидек ујутру у 7.20 часова. Улазак на возове за које је потребна посебна карта за место дозвољен је само у Будапешти и на станицама које су удаљене од Будапеште 40 и више километара. Они који долазе из провинције у Будапешту, а желе да продуже даље у неком правцу, дужни су да се одмах постарају на станици за потребне карте за место. Исто тако препоручује се онима који долазе само у Будапешту, да одмах при поласку набаве потребну карту за повратак. Карту за коришћење возом дужни су да набаве и они путници који путују у сваћим колима. За време овог ограничења не важе разне железничке повластице које иначе у редовним приликама важе. Зато се позива путничка публика да ове дане путује само неодложно хитним пословима, а не ради провода.

На крају, у истом саопштењу вели да се ова ограничења не односе на возове у провинцији.

Мостобран у Тунису претставља једно од најјачих утврђења на свету

Осовинско ратно војство уопште не намерава да евакуише Тунис

Берлин, 17 април. — (БЕ). Берлински војни кругови мостобран у Тунису сматрају као најјаче утврђење на свету. Они кажу да права борба тек сада почиње. Све што се до сада догодило, може се сматрати као обичне чарке пред борбу. Немачки отпор до крајњих могућности подржаваће и одлично изграђени брдски положаји. Што се тиче држања немачко-италијанског ратног војства, све јасније долази до изражаја одлука отпора до крајњих могућности, а не постоји ни један симптом на помисао да се мостобран евакуише.

Бери, 17 април. — (БТ). Из главног стана Савезника у Северној Африци јављају да је британска Прва армија на своме фронту водила одлучне борбе са снагама сила Осовине северно од Мђез ел Баба због поседа једног важног положаја на једном брежуљку. У околини Џебел Мензура француске трупе наишле су на јак отпор осовинских снага. На сектору фронта британске Осме армије и даље траје извидничка делатност на простору Енфидавила.

Ваздушни рат на Западу

Немачки авиони напали Лондон, а енглески и амерички Немачку и окупиране области

Будапешта, 17 април. — (БЕ). Према вестима које су приспеле из Цириха, енглеско и америчко ваздухопловство у петак је извршило по дану напад на Лоријан и Брест. У исто време друге енглеске ваздушне снаге покушале су да нападну Остенде и Ле Авр.

Према саопштењу Британске обавештајне службе, јављају из Лисабона да је у току ноћи од суботе у околини Лондона дат знак за узбуну, који је трајао скоро један час. У близини делте Темзе чули су на неколико места звук непријатељских авиона, као и рад контраавионске артилерије.

Тешки немачки борбени авиони у току ноћи од суботе са добрим дејством бомбардовали су ратна постројења града Лондона.

Непријатељски ваздушни напади у току прошле ноћи били су уперени против јужних и североисточних немачких територија. Јака немачка одбрана спречила је концентрисане непријатељске нападе. Јаке непријатељске ваздушне снаге раштркане и без плана бациле су своје бомбе.

Према досадашњим извештајима немачки ноћни ловци и контраавионске батерије оборили су 40 вишемоторних британских бомбардера.

Г. д-р Равас Ласло реформатски бискуп боравио је јуче у Ујвидеку

На своме кружном путовању по држави г. д-р Равас Ласло, реформатски бискуп и познати говорник, стигао је јуче у Ујвидек, где је дочекан на веома свечан начин. У суботу пре подне у 10 часова г. Бискуп је дочекан пред реформатском црквом од стране целокупног презвиторијума, на челу са г. Хорват Лајошем, реформатским свештеником и народним послаником. Г. Хорват је поздравио црквеног великодостојника бираним речима, после чега су високи гост, водеће личности и чланови официрског кора ступили у цркву где је г. д-р Равас одржао свечану мису.

У 11 часова високи гост примао је посете у свечаној дворани Касине. Пријему су присуствовали у име градске управе и градског већа г. д-р Лео Деак, велики жупан, мађарска и словачка евангелистичка црквена општина на челу са г. Ендрефи Золтаном, немачка евангелистичка црквена општина на челу са г. Морнау Фрићешом, свештеником, официрски хор кога је предводио пуковник, витез г. Куцурак. У име Српске православне црквене општине пријему су присуствовали протојереј г. Милић, који је високом госту уручио поздраве Бачког епископа г. д-р Иринеја, код кога је г. д-р Равас већ претходно био у посети. Надаље, овом свечаном пријему присуствовали су у име Окружног суда и Државног тужилаштва г. др Ухљарик Албин, претседник Окружног суда и г. д-р Екхарт Ласло, претседник Државног тужилаштва, Католичка црквена општина и сва католичка удружења под вођством г. Швраке Ференца, пароха, те г. Гросингер Јанош, г. Крамер Ђула, члан Горњег дома, као и удова д-р Вилт Вилмоша. Пријему су присуствовали такође директори средњих школа, претставници Источне високе трговачке школе, претставници ДМКС-а, као и свих удружења учлањених у ДМКСу и Удружење пензионисаних железничара.

НОВИ НЕМАЧКИ ТЕНКОВИ

Берлин, 17 април. (ДНБ) — Берлинска штампа доноси велике чланке о новим великим немачким тенковима названим »Тигар«. Листови подвлаче да је нови немачки тенк савршенство немачког инжењерског духа и доказ радне снаге Немаца, као и резултат борбеног искуства немачког тенковског војника. Листови описују одличне способности новога тенка, а нарочито ширину његове гусенице. Технички резултат је подела терета, те услед тога тенк не тоне на меканом терену, а одржава своју нормалну брзину. Немачки листови даље пишу како је нови тенк звани »Тигар« лако пробио једну кућу од два спрата. Калибар његових топова највећи је које је до сада имао било који тенк. Затим листови установљују да је »Тигар« поново истакао надмоћност немачког тенковског оружја после искустава стечених у походу на Совјете. Приликом досадашњег убацивања »Тигра« у борбу доказала се његова надмоћност. Он је победио све америчке тенкове, без обзира на њихове типове. Нови немачки тенк нема противника који би нападао у нади да ће победити — пишу немачки листови.

— Уместо венца на одар наше драге и незаборављене сестре и шогорице уд. Маре Новака Мијатовића, прилажу за општи фонд 40 пенга Зора и Јова Вујновић из Ујвидека.

Вести

НЕДЕЉА, 18 АПРИЛ 1943

— **Цвети у Саборној цркви.** Пре четири године, на Цвети 1939, Хор Саборне цркве певао је први пут на литургији. Тим поводом Хор, под управом Милутина Ружића, професора, певаће свечану литургију: Велика јектенија — Тајчевића, Антифони — Остојића (баритон Ђорђе Молдовановић), Тропар — Остојића, Свјати Боже — Бортњанског бр. 1, Алилуја и даље — Бортњанског бр. 1, За мртве — Христића, За оглашене — Маринковића, Херувимска песма — Тајчевића (српски текст Високопреосвећеног Д-р Иринеја), На многаја љета Владико — Добри Христова, Прозбена јектенија — Добри Христова, Оца и Сина — Добри Христова, Милост мира и даље — Бортњанског (терцет Нада Мушицки, Олга Бугарин и Душан Цветковић), Прозбена јектенија — Маринковића, Оче наш — Ружића (српски текст, сопран соло Нада Мушицки), Једин свјат — Бортњанског, Причасно: Чашу спасенија — Кудрика и Коль славен — Бортњанског, Завршно — Добри Христова (Литургија 295).

— **Духовна академија** Хора Саборне цркве одржаће се данас у 17 часова у дворани Занатског дома, Буза тер. Улазнице 5, 3 и 2 пенга.

— **Недеља у Успенској цркви.** У Успенској цркви појаће данас Црквено певачко друштво „Невен". Диригент г. Ђорђе Шијаков.

— **Недеља у Алмашкој цркви.** Служба Божја почиње у 10 часова. Пева хор Ратарског црквеног певачког друштва. Диригент Милош Башић.

— **Народни посланик г. Милан Л. Поповић** поново изабран за члана спољнополитичког одбора Парламента. Приликом отварања нове сесије Парламента и избора разних парламентарних одбора, поново је изабран у спољнополитички одбор народни посланик г. Милан Л. Поповић.

— **Ослобођење пољопривредних слугу (бироша) од обавезе радне службе.** Министар хонведа је, с обзиром на оскудицу пољопривредних слугу (бироша) до даљег расположења забранио да се слуге које су погођене за годину дана позивају на радну службу. Они који су већ позвани, и исказницом општинског поглаварства могу доказати да раде као бироши, имају се отпустити. Из тог разлога су управне власти упућене да пољопривредним слугама (бирошима) споменуту исказницу неодложно, т. ј. још пре одласка на радну службу, издаду.

— **Ускршњи одмор у шегртској школи у Сабадки** почиње 17 и траје до 28 априла. У среду, 28 априла, ученици већ треба да дођу на предавање. Управа шегртске школе позива послодавце да у току овог месеца уплате школарину од 5 пенга за друго полгође ове школске године. Тако исто треба повратити до краја овог месеца и статистичке листове који су им били разаслати.

Односи Мађара и народности у Делвидеку

Интересантно предавање директора Мањинског института у Сабадки

Сабадка, 17 априла. Познати професор Универзитета у Печу г. д-р Фалухељи Ференц, директор Мањинског института при тамошњем Универзитету, одржао је у Сабадки врло интересантно предавање о односима народности и Мађара у Делвидеку. За предавање је владало велико интересовање и њему је присуствовало мноштво интелигенције. Примећени су велики жупан г. д-р Рек Андор, члан Горњег дома г. д-р Декер Ендре, претседник »Непкера«, претседник Српске читаонице г. д-р Милош Рафајловић и више виђених Срба, г. Иво Прћић, земљопоседник и књижевник, потпретседник Хрватске културне заједнице за Бачку, са више виђених хрватских интелектуалаца, као и многи претставници немачке народности.

Предавача је претставио публици г. Чука Јанош, новинар.

После тога г. д-р Фалухељи Ференц одржао своје опсежно и врло интересантно предавање о горњој теми.

ПОЛОЖАЈ У БАРАЊИ

У почетку свог предавања г. д-р Фалухељи бавио се историјом Барање. Он је бацио поглед на историју жупаније Барање. Долазак народности бележи се после XIV века услед напредовања Турака на Балкану. Од свих народности, које су дошле у Барању, први су били Срби који су бежали пред најездом Турака. Они су дошли већ 1371 године, па после још једном у истом веку. Прво је дошло 200.000 Срба, а потом још 200.000. Немци су дошли тек под Леополдом I. У Барању су насељени и Хрвати тј. Буњевци и Шокци, који су дошли из Херцеговине и Бачке.

Говорник је затим изнео како су Мађари у почетку XIX века поново почели да се враћају у Барању и за непуних сто година Мађари су избили на чело разних народности као највећа група.

ПОЛОЖАЈ У БАЧКОЈ

И за ову жупанију предавач је изнео историски развој догађаја, почев од доласка Авара, од којих наводно потичу римски шанчеви у југоисточном делу Бачке. Бачку су два пута пустошили Хуни, па Татари и Турци. Пре и после Турака дошли су у Бачку Срби и Буњевци, па Шокци као и Немци и Русини, Словаци, Румуни, као и други народи.

После повратка Бачке, године 1941 и 1942, колонизирани су у Бачкој на 53.000 јутара тзв. аграрне земље, која је припадала добровољцима и колонистима из Југославије, Секељи из Буковине. Они су дошли из 25 колонија, а сада су насељени у пет колонија. Има их 3806 породица, свега 13.200 душа. Осим тога пресељени су Мађари из четири босанске општине: из Вучјака 85 породица, из Бјељине 144 породице, из Гуње 73 породице и из Брчког 106 породица. Они су смештени у трима колонијама. Сада се број Мађара у Бачкој, заједно са овим колонистима, пење на 320.000 душа.

ПОЛОЖАЈ У БАНАТУ

Г. д-р Фалухељи је затим упознао историју Баната, који је скоро истоветан са историјом ових суседних жупанија, с том разликом што сматра да је негде у Банату било седиште Атиле. Прастановници Баната били су јамачно Даци. Трајан је у 101 години после Христа освојио, а након слома Рима Банат је припадао Готима, Хунима, Аварима, Гепидима, Бугарима. Мађари су овде нашли по свом доласку слаба словенска племена. Крајем XII века Банат је био чисто мађарски. Бела IV почео је да насељава народности: Србе, Румуне, а после Турака долазили су Немци.

Турци су потпуно уништили или отерали Мађаре. После турске најезде Беч је колонизирао Немце и све друге народности, пазећи љубоморно да само Мађари не дођу у овај крај. Долазили су чак и Шпањолци, Французи, Италијани, Срби и Хрвати, само Мађари нису. Но, на крају, ипак су успели и Мађари да пробију лед и сачињавали су знатан део. У трима жупанијама Баната било је године 1900 свега 1.431.329 становника. Од тога било је 17% Срба тј. 251.938, 0.03% Хрвата тј. 4478, 874 Русина тј. 0.06% као и 1.4% Словака тј. 21.210, док је Мађара било само 13.5%. Године 1910 Мађара је било 14%, Словака 1.4%, Русина 0.1%, Срба 18.5%, што значи пораст од 1.5% за 10 година.

Предавач је упознао присутне са предратним народносним законима, којима су настојали решити народносни проблем. То је био атомистички, појединачни начин решавања, што је данас немогуће, када се зна да су нам се вратиле у националном погледу сасвим свесне народности, као што су били и Мађари у тзв. наследним државама.

Већ за Кошутов народносни програм рекло се у иностранству да су Мађари отишли најдаље у попустљивости према народностима. Али и попустљивост треба да има своју границу.

Народносни проблем мора се решити и треба да се реши давањем потпуне могућности развитка народносне културе и народносне индивидуалности, коју треба одржати. Треба свакако стално развијати хармонију између Мађара и народности, са јединством мађарске државе, осигуравајући супремацију Мађара. Ми верујемо у своју животну снагу, али верујемо и сматрамо да овде у Делвидеку нико, ни ми ни други, не може да створи чисту националну државу! Треба да се створи паметна могућност. А то можемо постићи само наоружавајући се знањем. За овај посао молимо потпору сваког доброг Мађара — завршио је своје предавање г. д-р Фалухељи Ференц који је био награђен бурним аплаузом.

— **Д-р Миленко Ивић** почео је приватну лекарску праксу у Ујвидеку, Јокаи Мор ул. 7. 921

Поводом данашњег извођења Керубинијевог Реквијема

У XIX веку са развојем оркестарске музике реквијем је деловао као нарочито привлачна снага за композиторе, зато што су у секвенци »Диес ире« приказом суђеног дана могли бити пружени велики реалистички описи, који се истина у основи противе суштини реквијема. Реквијем је у ствари обична посмртна миса која почиње речима: »Вечни мир подај му, Господе«.

Од обичне мисе реквијем се разликује по томе што »Глориа« и »Кредо« потпуно изостају.

Најчувенији композитори реквијема били су Моцарт, Керубини, Берлиоз и Верди. Али је вредно споменути и Шумана, Листа и Дворжака.

Савременик Бетовенов, Керубини, није више тако познат као некада. Керубини се после неуспеха на пољу опере посветио црквеној музици; 1821 год. постаје директор париског конзерваторијума који се највише његовом заслугом подигао на ступањ првокласног светског института. Бетовен је необично ценио музику Керубинија, а то му је и у једном писму ставио до знања. То није било само удварање, јер је Бетовенов »Фиделио« много ближи Керубинију него Моцартовим операма, шта више има музичких естетичара који Бетовенову оперу без Керубинија не могу ни замислити.

За Керубинијев реквијем у Ц-молу пише Бетовен следеће: »Са схватањем реквијема сам потпуно споразуман и ако некада будем имао времена да напишем нешто слично, много шта ћу одавде узети у обзир.«

Керубинијев реквијем, који је компонован по наредби Луја XVII за комеморацију Луја XVI, изведен је први пут 1816 јануара 21 у цркви св. Дениса. После првог извођења овај реквијем постао је врло омиљен и нарочито у Француској бива често пута извођен.

После Бетовенове смрти у Бечу су приређене три комеморације и том приликом су изведени реквијеми Керубинија и Моцарта.

Величанствена жалост избија из Керубинијевог реквијема, жалост коју нико није дубље осетио од овога сведока одигране крваве драме 21 јануара 1793 године. Нарочито се у »Агнус Деи« у мистичном пианисиму величанственом лепотом песме разлежу звуци у спомен трагедије несрећног краља. **Б.**

— **Изложба секељских рукотворина у Сабадки** отвориће се у недељу пре подне у 10 часова у Левенте дому, на првом спрату.

— **У Сједињеним Државама живи 5 милиона Јевреја.** Према најновијим статистичким подацима, у Сједињеним Државама живи 5 милиона Јевреја, што износи 3.60% од укупног становништва. У самом Њујорку живи 2,206.000 Јевреја, што износи 17.02% од укупног становништва. У великим индустриским градовима живе углавном амерички Јевреји, док у чисто пољопривредним државама Америке, проценат Јевреја је јако мали. Према подацима „Њујорк Ворлд Телеграма", од 1908 до 1940 године уселило се у Сједињене Државе 1,156.981 Јевреја, што износи 13.60% од укупног броја свих досељеника. Када се ти подаци сравне са статистичким подацима јеврејских црквених општина, јасно се види да тај број износи само један део Јевреја, пошто нису узети у обзир они Јевреји који су се покрстили.

ГОСПОЂЕ!
Ви се можете елегантно одевати ако **капут, костим, и хаљине** купујете код
ЈЕЛЕНИЋ ЈОСИФА
у трговини готових одела **Ујвидек Мусолини ул. 9**
ТАТИЋ ИЛИЈА женски помодни кројач, УЈВИДЕК, Мусолини ул 9 431

ПОРУКЕ ЗА БАНАТ

»Уј Нап« мађарски лист који излази у Ујвидеку има дозволу за растурање у Банату. Својим познаницима и родбини можете послати поруку у Банат путем огласа у листу **„UJ NÉP", Ujvidék, Erzsébet tér 5. Огласи морају бити састављени на мађарском језику.** 639

— Решиће се питање снабдевања Зомбора месом. Најболније питање града Зомбора јесте снабдевање становништва месом. Властима стално пристижу жалбе да велики број грађана не може да дође до меса. Поједини домазлуци што више нису ни недељама добили месо, док има разних срећних људи који носе од месара и по две до три киле разног меса. Власти су увиделе да су жалбе оправдане и решиле су да уведу систем продаје меса на књижице. Од сада ће се моћи куповати месо само на књигу у коју ће органи власти, који ће се налазити у месарници, уписати количину купљеног меса. Ко једнога дана купи месо, тај више неће моћи одлазити и у другу месарницу. Верује се да ће нов начин продаје меса бити праведнији и да ће грађани Зомбора бити подједнако снабдевени.

— Нова општинска зграда у Хоргошу. Општина Хоргош донела је одлуку да сазида нову зграду за своје потребе. Према плану општине, треба да се сруши једна школа и на њено место да се назида нова општина. У приземљу били би изграђени локали за радње. За почетак градње осигурано је у буџету за 1943 годину 20.000 пенга.

— Пожар једног ноћног локала у Бостону пред судом. Власник једног чувеног ноћног локала у Бостону Барнет Велански стављен је пред суд пошто је његовом непажњом дошло до пожара у коме је страдало 490 људи. Власник ноћног локала осуђен је на 15 година робије што није обратио довољно пажње на све полициско-пожарне прописе.

453 **Szücsök FERENC** трговина ручних радова и помодне робе
УЈВИДЕК, II. Ракоци Ференц пут, 6. Тел. 34-42.

— Ослобођен помоћни бележник из Чурога који је био осуђен због уцене. Сегедски Апелационн суд расправљао је кривичан предмет Богнар Јожефа, помоћног бележника из Чурога, који је био од стране окружног суда у Ујвидеку осуђен због уцене на две и по године тамнице. Према оптужници, Богнар је 1941 године вршио дужност у Чурогу. Тада је наводно од Орни Жарка, економа, примио 25.000 пенга за исхрану жандармерије и војске која је тамо вршила дужност. Касније је вратио новац с тим да су трошкови исхране подмирени на други начин. Од новца који је, према исказу Жарковом, помоћни бележник примио не пребројавши га, а исто тако непребројан новац вратио натраг, недостајало је 15.000 пенга. Окружни суд поверовао је исказу оштећеног и прогласио кривим Богнара. Међутим, Апелациони суд је услед недостатка доказа ослободио оптуженог Богнара.

— Полиција је открила ноћне кафане које раде без дозволе. Полиција у Будапешти установила је да посетиоци ноћних локала и после 11 сати одлазе да продуже са лумперајима и весељем. Детективи су установили да су неки цигани свирачи отворили у својим становима праве гостионице. Разуме се да су Цигани наплаћивали велике цене. У стану Цигана музиканта Немеш Шандора пронађен је прави мали бар. Цигане је полиција ухапсила и против њих покренула поступак.

V A C U M 958
бензин, петролеј, плинско уље тракторско и опорезовано, те машинска, моторна и парноцилиндарска мазива уља товоте и масти за кутличне лежаје добивају се искључиво код
заступника
ФЕЛЕГИ ЈОСИП
УЈВИДЕК, Петефи у. 12 Тел. 25-20
Стовариште: Пироши у. 115 Тел. 22-50

— Продаја меса у Сабадки вршиће се само четвртком и суботом. Градски начелник је издао наређење по коме ће се од 15 априла меса продавати само два пута недељно, и то четвртком и суботом. Ово наређење односи се на свињско, говеђе и телеће месо.

— Рентген у парници између предузимача и кућевласника. У Копенхагену дошло је до једне интересантне парнице између једног кућевласника и једног грађевинског предузимача. Кућевласник није хтео да исплати погођену цену грађевинском предузимачу за изградњу куће и тако је дошло до парнице. Предузимач је тражио погођену цену а кућевласник је тврдио да у бетону има мање гвожђа него што је то било погођено. Да би се спорно питање решило употребљен је рентген да би се установило колико има гвожђа у бетону.

— Бесплатно посредовање рада. М. кр. држ. звање за бесплатно посредовање рада (Вак Бојањ ул. бр. 2, бивша Берза рада) објављује да следећи радници могу добити упослење: Мушки у месту: 1 млад ковач, 2 млада бравара, 3 стругара гвожђа, 2 металургијска радника, 2 столара, 1 плетер, 2 кројача, 1 ципелар, 1 фризер, 3 надничара, 1 кочијаш и 1 домаћи слуга. У Кули: 1 браварски мајстор, у Ујпаланци: 1 столар, у Апатину: 1 столар за намештај, 3 радника за ломљење кудеље, у Бачсентивану: 2 стругара метала, у Цегледу: 2 стругара дрвета, у Кечкемету: 1 стакларски помоћник, у Клотилдлигету: 1 бравар, 1 електромонтер, у Обечеју: 1 испитани ложач казана и 1 дечко, улични продавац. Женске: 1 немачко-мађарска стенографкиња у провинцији, 2 лаборанткиње у провинцији, 6 куварица у месту и 2 у провинцији, 4 девојке за све у месту и 1 у провинцији, 4 раднице веште ткању чарапа у Будапешти, 1 куварица за све у месту и 1 у провинцији, 1 бединерка у провинцији и 1 радница вична шивењу кожних кофера. Тизхарпуши: 1 алатар у Ујпаланци. Шегрти: у провинцији 2 столарска, 1 фризерски и 1 пекарски. У провинцији: 3 ковачка и 1 коларски.

— Могу се упућивати пакети за Јевреје који се налазе на ратишту. Управа м. кр. поште и телеграфа из Ујвидека саопштава да се до краја априла могу предати на овдашњој пошти пакети за Јевреје који се налазе на ратишту на разним радовима, а који ће се пакети слати даље војном поштом. Пакети смеју да садрже један пар доњег веша, као и најпотребнији прибор за сталну дневну употребу. Тежина пакета може износити 2 килограма. Пакети ће се примати потпуно отворени и органи су дужни да прегледају садржину а затим ће се затворити.

— Ускршњи одмор у Италијанском културном институту у Ујвидеку. Италијански културни институт у Ујвидеку саопштава да ускршњи одмор почиње 17, а траје закључно до 20 априла. Уједно Институт саопштава да ће у току месеца маја бити организован један излет бродом до Будапеште и Братиславе. Ко жели да учествује на излету нека се обрати за обавештења секретаријату Италијанског културног института у Ујвидеку, булевар Хорти Миклош бр. 8, Управна палата 8, приземље бр. 2.

— Ослобођен општински бележник из сенељске колоније Хадикујфалу и инспектор колонизације. Још прошле године стигла је анонимна пријава жандармерији у Бајмоку, која је тешко оптуживала општинског бележника Нађ Андраша, из Хадикујфалве, и Нараи Ференца колонизационог инспектора. На основу пријаве покренут је поступак, а државно тужилаштво против бележника и инспектора подигло је оптужницу због преваре и проневере. Окружни суд у Сабадки после спроведеног доказног поступка ослободио је оптужене. Пресуда је правомоћна, пошто се и државни тужилац задовољио ослобађајућом пресудом.

— Загребачке служавке уче да пишу. Једна од наредаба издатих последњих дана у Загребу наређује да се на посао сме узети само она служавка која зна да пише и да чита, а више се и не сме називати служавком, него помоћница домазлука. У Загребу је почео аналфабетски течај за служавке.

Поклоне за Ускрс у великом избору код
Кос Јосипа
парфимерија
УЈВИДЕК 957
II. Ракоци ференц 23 Тел. 22-20

— Манастирску шљивовицу, српску **клековачу** као и **коњак, ликер,** ракију од кајсија, трешања, вишања, бресака, ораха, као и све врсте племенитог сремског и мађарског вина у боцама добићете за **Ускршње празнике у неограниченој количини** у најбоље снабдевеној специјалној трговини пића: **Санто Јована,** II Ракоци Ференц ут 2. **Тел. 40-68.** 997

— Несташица ножева за бријање у Енглеској. Услед несташице ножева за бријање, власти су наредиле да се има обуставити израда луксузних ножева за бријање. Сваки грађанин може месечно да купи два ножа.

BALLY

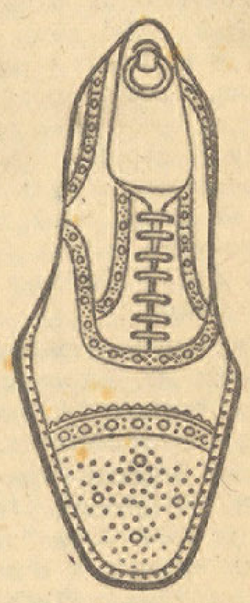

ТОЛВЕТ трговина на ципела **Ујвидек**
987

— Употреба спортских чамаца на Дунаву. Капетанија пристаништа и М. кр. полиција у Ујвидеку са приволом команде пограничних ловаца донела је правилник о вожњи спортских чамаца на Дунаву у току ове године. Спортски чамци могу се употребити од 6 часова ујутру до 20 часова увече, а смеју пловити од бившег железничког моста узводно до црвене сигналне лампе, која се налази на западном врху каменичког острва, и то на свима рукавцима изузев рукавца у коме се налази речна флотила. Са чамцима се сме ићи свега 50 метара од обале. Сем тога, сваки власник чамца и лице које се на чамцу налази мора да има код себе исправу о чамцу, коју оставља капетанија пристаништа, и легитимацију за дозволу саобраћаја, коју оставља полициска капетанија. Разуме се да чамци морају одмах да пристану, ако их који орган за контролу пловидбе или орган пограничних ловаца заустави. Лица која не бораве стално у Ујвидеку, а налазе се на летовању и желе да се возе чамцима, треба да траже од полициске капетаније легитимацију која важи 48 часова. Лица, која се огреше о прописе наредбе биће кажњена новчаном казном до 200 пенга ако нису учинили још који деликт. Полициска капетанија умољава све власнике чамаца да се строго придржавају наредбе, да не би у случају честих прекршаја полиција била присиљена да потпуно обустави и забрани вожњу са спортским чамцима.

— Нове хрватске марке. Јављају из Загреба да је министар саобраћаја донео одлуку о новој емисији марака од три и по куне које ће бити штампане у црвеној боји. Поштанске марке од дванаест и по куна биће штампане у црној боји.

— Рад берберских радњи о ускршњим празницима. Фризерска секција Занатлиске корпорације у Ујвидеку извештава своје чланове и грађанство да ће о ускршњим празницима на први дан све фризерске радње бити затворене цео дан, а други дан Ускрса, 26 априла, биће отворене до 12 сати у подне, а по подне затворене.

Подрум Савеза земљорадничких задруга 1002 — Буза тер 4 — **Телефон 20-15** *поново је отворен*

Апел људима доброг срца

МОЛЕ ЗА ПОМОЋ

Ружа Зеремски, Ујвидек, Фехермезе ул. бр. 30. Муж јој је пре неколико дана отишао на радну службу у војску. Има једно дете од 20 месеци и већ је 8 месеци у другом стању. Има још и стару мајку од 63 г., која је богаљ, неспособна за макакав рад. Станује у кирији. Остала је без икаквих средстава за живот, а како сама није за посао, моли добре људе да је помогну. »Нова пошта« јој је као прву помоћ доделила **30 пенга** из Општег фонда.

Стеван Грубишић, Ујвидек, Херман Геринг ул. бр. 17. Самохран, болује на плућима, те није за посао. Моли добре људе да га помогну.

Уд. Милица Бојанић, Ујвидек, Лајта улица 35. По занимању надничарка, има троје деце. Једно дете запослено је као трчкало и има месечно 28 пенга. Она сама не може да нађе посла и живи под врло тешким околностима, те моли људе племенита срца да јој помогну.

Уд. Стана Брановачки, Зента, Керест улица 6. Самохрана, од пре две године остала без игде икога, живи у беди и немаштини, те моли добре људе да је помогну. Због слабости није ни за какав посао.

ЗАХВАЛНИЦА

Даниела Милованов, Обеча, Дамјанић улица 68, захваљује на примљеној помоћи од 50 пенга из Општег фонда, као и г. Јовану Тотовићу на послатих 10 пенга.

ТРАЖИ ЗАПОСЛЕЊЕ КАО ДЕВОЈКА КОД ДЕЦЕ

Валерија Јанић, Берег, Хитлер Адолф улица 223. Свршила четири разреда Грађанске школе, нема новаца за даље школовање, без оца је и има само мајку која је врло сиротна. Говори српски, мађарски и нешто немачки. Моли сваког оног ко би је узео као васпитачицу код деце, да јој то јави или на њену горњу адресу или на »Нову пошту«, Ујвидек, Орсагзасло тер бр. 5/I.

ПРИЛОЗИ ЗА ОПШТИ ФОНД

Иван и Ђорђе Вујић, Ујвидек, **50.—** пенга; Н. Т. **20.—** пенга.

ПРИРОДНА БЛАГА СЈЕДИЊЕНИХ ДРЖАВА ПОЛАГАНО НЕСТАЈУ

Женева, 17 април. (ДНБ) — Недељни часопис који излази у Сједињеним Државама »Јунајтед Стејтс Њус« доноси чланак под насловом: »Хоће ли овај рат одвести Сједињене Државе у табор оних који ништа немају?« У чланку између осталога каже писац да Америка сада свим средствима прпи све изворе који ће се најзад сасвим исушити. То се односи на више метала, а нарочито на нафту. Живу Сједињене Државе пре краја 1943 године неће моћи да производе. Тако постепено опада рудно благо Сједињених Држава. Сво рудно благо сада се употребљује на граната. Сем тога граде се авиони и бродови који се у већини случајева не враћају у своје базе. Тој великој несрећи може се помоћи. Или треба прерађивати метале из мањих рудника и употребљавати сурогате или пак треба пронаћи нова рудна блага ван садашњих граница. Један део америчке рударске индустрије већ сада склања мање количине сировина али се ипак углавном мисли како би се нашле сировине у иностранству.

Нов начин производње кудељног семена

Познати одлични мађарски оплемењивач биља д-р Рудолф Фрајшман, Комполт (Мађарска), покушао је 1936 нов начин производње кудељног семена, о којем овде укратко извештавамо. Њему је притом била сврха да на што мањој површини произведе што већи приност вредносног кудељног семена. На посматрању да се у кукурузна поља засађене кудељне биљке врло бујно развијају, снажно разгранају и дају обилате количине ваљаног семена изградио је он свој нови начин сејања кудеље одређене за семе.

За производњу семена изабере се по могућству што равније поље изједначеног земљишног састава, да би се постигао подједнак развој свију биљака. Њива се спреми — обради — као за редовну кудељу, пре сетве се фино подрља, затим изравна или лако поваља, па линеатором обележи унакрст на 1 метар. На свакоме месту где се линије укрштају, дакле на сваки метар удаљења, квадратно, мотиком се, наплитко, закопа и засеје четир до шест кудељних семенки, и то што боље раздељено, тако да не лежи све семе заједно, на једној тачци.

Кад биљке изникну и развију се већ толико да имају два-три пара листова, онда на свакоме засејаном месту оставимо по две најлепше биљке, а остале извадимо, али опрезно, да не би оне које остају олабавеле. Током рашћења културе, према потреби, једаред или двапут опкопамо. По кат. јутру треба при овоме начину сетве највише ¾ кг. кудељна семена.

Ако се рачуна са губитком од око 10% преосталих биљака, остане на сваком кат. јутру око 10.000 биљака, од којих су отприлике 4500 мушке а 5500 женске кудељне биљке. Стабљике се развијају необично снажно и буду на доброме земљишту и до 8 цм. у дебљини.

Кад мушке кудељне биљке потпуно опраше свој цветни прах, и почињу да вену, опрезно их отсечемо и отклонимо, па тиме начинимо женским биљкама простора, да имају више сунца и ваздуха. То је важно да семе добро сазре. Кад је већ семе највећим делом сазрело, можемо отсећи биљке носачице семенки. Право је време кад лишће које опкољава семе почиње да жути. Кад већина кудељног семена већ отврдне и љуска семена добије своју типичну боју, можемо почети са сечом.

Биљке сечемо оштрим српом опрезно, нешто изнад земље. Отсечене стабљике не смемо бацати тамо-амо, иначе ћемо имати губитака у семену, него их сложимо у мање гомиле и пустимо да тако дозру и осуше се. Кад је време повољно, то буде за неколико дана. Затим биљке носачице семенки, као што је и иначе обичај са кудељом за семе, излупамо на даскама, добивено семе отребимо и, испрва раширено, оставимо да се суши на сувоме тлу.

Овим начином сејања постигнути жетвени приноси 1936 године у Комполту необично су задовољили. Док је по старој методи — сејањем у редове удаљене 50 цм. и с 8 кг. семена по кат. јутру — добивено 417 кг. семена по кат. јутру, нови начин производње кудеље донео је 673 кг. кудељног семена, дакле вишак од 256 кг. по кат. јутру. Квалитет семена био је изврстан. Семе је било лепо, крупно, са добром клијавошћу, а тежина је износила 19.5 до 22 гр. (1000 ком.). Саме кудељне стабљике, дабогме, не могу се употребити за предиво, услед јако одрвечених влакана.

Добри резултати тог новог начина сејања кудеље за семе треба да наше сељаке који сеју кудељу, — нарочито оне који то чине у већој мери, па требају сваке године већу количину кудељног семена за сетву — потстакну на покушај још ове године. Разуме се по себи да огледне парцеле ваља засејати по могућству удаљено од села и салаша, због опасности од врабаца. Ш.

Сатове, наките

купујте са поверењем код

Фири Имре-а

УЈВИДЕК 892

II. Ракоци ференц улица 17

Кад чокот пожути

Код нас је честа појава да, како у старијим так и у млађим виноградима, пожути чокоће. Док се ради само о погдекојем чокоту, та појава је безначајна; али кад то захвати многе чокоте, или можда цео виноград, онда се мора тражити узрок томе и трудити се да се дескочи томе.

Овде се ради о хлорози чокота, која наступа услед превелике количине креча у земљишту. Наша земљишта су уопште оскудна у кречу. Та се оскудица, међутим, односи само на најгорњи слој, док земља у дубини између 40 и 100 цм. прилично обилује у кречу, а често је измешана још са шалитром (содом). Ако сад жиле винове лозе нађу на тај кречни слој, наступа хлороза. Кад она једном нападне чокот, нема више никакве поуздане помоћи, — све мере које можемо да предузмемо против хлорозе пролазне су.

Зато, ако пољопривредник хоће у равници да подигне виноград, мора прво многим пробама и испитивањима да добије јасну слику како стоји с кречом у земљи. Ако се нађе да има 30 до 40%, или још више креча, онда треба свакако одустати од подизања винограда на томе месту. Исто је тако важан избор подлоге винове лозе с обзиром на њену осетљивост према кречу. Често се уопште не пази на то, па се купује лоза без обзира каква је. За наше прилике одговара подлога »Кобер ББ«, док су све друге подлоге мање или више осетљиве на креч. Нарочито је то случај код подлоге винове лозе зване »Порталис«. »Берландиери« већ је знатно отпорнија према кречу, али ни близу не толико као споменута »Кобер ББ«. Зато код подизања нових винограда треба пазити да се, по могућству, чокоће донесе из таквих лозних расадника где је састав земље исти какав је и у новоме винограду. У много случајева су, раније, на пр. бачки пољопривредници набављали своју лозу из сремског виноградског подручја, где у земљишту нема много креча. Зато се тамо могу култивисати лозне подлоге које нису подесне за равницу.

Кад се таква грешка једном учини, хлороза ће из године у годину узимати све више маха, и онда нема друге помоћи него чокоће повадити.

Појединим чокоћу може се, за коју годину, продужити живот помоћу железног витриола (зеленила). На 1 литру воде дамо 20 грама железног витриола и тим раствором полијемо земљу око дотичног чокота. Сем тога заспемо чокот са доста осоке и азотног гнојива.

На крају још једном истичемо да на земљиштима која садрже много креча не треба подизати виноград, а при подизању винограда у Бачкој узимајмо само оне лозне подлоге које су отпорне према хлорози. Ш.

Најлепши ускрснњи поклон
Емајл, салун за бријање
Дрогерија ХИГИЕА
К. Живојновић
УЈВИДЕК 736

Велики избор **дечијих колица** код
„ТЕНТЕ“
Власник: Сударевић Бела
Ујвидек, II. Ракоци Ференц ул. 84
Телефон 37-51 861

Пореско звање сл. кр. града Ујвидека
Бр. 16.082/1943.

Упозорење

Обавезна пријава промене пољопривредне производње у вези са обавезном предајом пољопривредних производа.

Градско пореско звање на основу наредбе М. кр. министра финансија бр. 72.964/1943 IX упозорује све пољопривреднике, односно обвезнике за плаћање земљарине да ће г. Министар јавне исхране узети у обзир код дужности предавања пољопривредних производа само оне промене у пољопривредној производњи и пореским објектима, који се пријаве најкасније до краја априла 1943.

Према овоме ако неко не пријави до краја априла сталне промене на земљиштима која потпадају под земљарину, као на пр. оранице, башта, рит, пашњак, виноград, шума, трска итд. (да је пашњак преоран или да је оранице остављена за пашњак и томе слично) у том случају ће Градско пореско звање на основу катастарских података изврстити задужење, без обзира да ли је односни терен под обрадом или не.

Пријаве о промени обраде земље имају се учинити у Градском пореском звању, соба бр. 47.

Ујвидек, 12 април 1943.

ГРАДСКО ПОРЕСКО ЗВАЊЕ

Цртани трик филмови:
1) Кристифор Колумбо
2) Лукавство чика јарца
3) Када се миш игра са мачком

Само још данас
ВЕСЕЛО ПОПОДНЕ
у Ракоци биоскопу

Серија Стана и Пана:
1) Стан и Пан као „прави“ ловци
2) Стан и Пан као реконвалесценти
3) Жалосни шампиони бокса

ШАХ

КОНАЧНИЦА БР. 35
— Од Анрие Ринка —

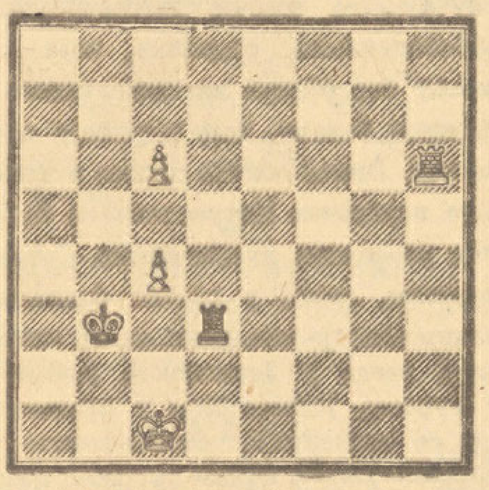

Beli: Kc1; Tb6; Pc4, c5.
Crni: Kb3; Td3.

Бели вуче и добива

*

Решење коначнице бр. 34:

1. Lc8, Ke5; 2. Ke3, D:c8; 3. Df4†, Kd5; 4. De4†, Kc5; 5. Dc2† i dobiva kraljicu.

ПРАВИЛНО РЕШИЛИ: Нина Чеснакова, Ујвидек; Јоаким Сабадош, Шајкашћерђе, Александар и Јован Милић, Урсентиван; Ника Стојанчев, Дерње.— Проблем бр. 33 решила је још Јованка Нинков, гимназијскиња, Бегеч.

*

ИМА ЛИ »БЕСПОГРЕШНИХ« ПАРТИЈА?

Ово питање постављено је, својевремено, шаховском прваку света (од 1894 до 1920) д-ру Емануелу Ласкеру. Његов одговор је гласио дословно: »По данашњем стању теорије може се претпоставити да може бити не само једна, него и више партија које су скроз без иједне грешке. Ја претпостављам да број таквих партија може да се означи отприлике на двадесетак. Преимућство првога потеза није довољно за добитак. (Дакле, зато што бела прва вуче, црни не мора, при обостраном савршеном игрању, изгубити). Идеално добро игране партије би у сваком случају морале водити потпуном изједначењу, — ремију«.

На питање да ли шах, као игра, одговара свима условима једне савршене пробе на оштроумност, али би, можда, у будућности могао бити шах потиснут другом неком игром, са финијим, разрађенијим правилима, д-р Ласкер је дао овај занимљив одговор: »Ја шах не сматрам за апсолутну светињу на подручју игара са фигурама. Например игри го«, коју играју Малајци, дајем повољну прогнозу. Историска мисија шаха, међутим, ни близу још није закључена. Она ће се у будућим столећима још развити или изменити. Али, изузев мале измене, изгледа ми да је шах — који има да одговара једној одређеној потреби људског духа — довољно једноставна и истовремено довољно заплетена игра«.

*

ШАХ У ЕГИПТУ

У Египту се врло много игра шах. Нарочито су пасионирани шахисти Арабљани, — они играју лукаво, брзо, и притом много говоре (што иначе није, или бар не треба да буде особина озбиљних шахиста). У провинцији Харбиа има читаво једно село где — слично као и у немачком Штребеку — скоро сви сељаци играју шаха. У Каиру се највише игра шах у кавани »Стамбул« и у Биљарсалону. Један од тамошњих најјачих играча, Ибрахим Беј Расра, написао је и књигу о краљевској игри, на арапском језику.

ШТА СВЕ КРИЈУ СТЕНЕ ГИБРАЛТАРА?

Један немачки ратни новинар о улози Гибралтара

Немачки ратни извештач Ханс Барт написао је чланак једној берлинској новинарској агенцији под насловом: »Сутон Гибралтара«.

Према накнадним извештајима сазнало се да је у Гибралтару била и врховна команда Американаца, када су они вршили искрцавања у Северној Африци. Са енглеске стране резигнирано су указивали на чињеницу да је то први случај у историји Империје и њеног љубоморно чуваног колонијалног царства да је на једној тачци Империје била страна команда. Исто тако први пут је у историји Британске Империје да су Американци на европском континенту и најважнијем упоришту Енглеске држали своју врховну команду. Сада је гибралтарско пристаниште пуно и препуно америчких бродова, на којима се вију само америчке заставе. Енглеско јавно мњење због тога је необично жалосно. Сва се труде да се јавно мњење примири, и мотивишу ту чињеницу да без америчке помоћи никада не би успео извршени подухват 8 новембра прошле године. Међутим, енглеско јавно мишљење је остало и надаље узнемирено, пошто сам Гибралтар и његове стене од неколико квадратних километара већ давно нису довољан простор да буду важно ратно упориште, које може да држи под контролом целу западну обалу Средоземнога Мора и средњи део Атлантског Океана.

ПРЕНАТРПАНОСТ У ГИБРАЛТАРУ

У току прошлих година било је више пута гибралтарско пристаниште и залив пренатрпано разним бродовима. Оштећени ратни бродови морали су да рђају док нису дошли у докове. Међутим, ни сада се слика није променула, и поред тога што су Оран, Алжир и Казабланка дошли у руке демократија. Већим задацима, који су настали, Гибралтар не може да одговори у толикој мери као што би то било потребно. Испред пристаништа Ла Линеа и сада стоје транспортни бродови. Иако су ти бродови очекивали повољнији пут кроз Средоземно Море, ни сада се не усуђују да плове у правцу пристаништа француске Северне Африке. Само је донекле растерећено ратно пристаниште Гибралтара, пошто сада стоје на расположењу ратним бродовима и друга места за пристајање.

Промет на аеродрому повећао се до невероватних размера. У току прошле године вршени су велики радови на проширењу по живот опасног аеродрома, који су сада Енглези проширили све до мора. Аеродром, који је био изграђен на некадашњем тркалишту, био је стално позорница авионских катастрофа. Сада, када је Гибралтар центар и раскрсница ваздушног саобраћаја између Енглеске и Северне Африке, још се више дешавају тешке несреће. Пилоти стално стрепе када морају да атерирају на аеродрому, и нема дана да не стигне извештај о судару два авиона. Исто тако често се дешавају и несреће да авиони не могу да нађу аеродром и да услед тога падну у море.

ШТА СЕ ДЕШАВА МЕЂУ СТЕНАМА ГИБРАЛТАРА

Једна група канадских радника, која је радила на градњама у Гибралтару, изјавила је после повратка у Енглеску и пружила податке који указују да Енглеска није напустила изграђивање Гибралтара и као сувоземног утврђења. Према подацима »Тајмса«, споменута радничка група из Канаде ископала је у току од две године у Гибралтару 160.000 тона камена из унутрашњости стена, да би тиме направила једну војну болницу и разне војне магацине. Велике подземне шупљине спаја један тунел дугачак 440 јарди, који је наводно тако широк да кроз њега могу и тешки тенкови да пролазе.

Енглеске стручне трупе и после одласка Канађана остале су да продуже радове. Међутим, и сами енглески војни кругови мисле да су ти напори узалудни и да немају нарочите важности, већ да је то само једна традиционална љубав према утврђењима на улазу у Средоземно Море. Стручни кругови установили су и пре искрцавања у Африци да утврђења, која су опкољена од стране Шпаније и висинских положаја у шпанском Мароку, немају никаквог нарочитог значаја, као и да се та утврђења не би могла држати ако би тамо настала непријатељства. Сва подземна утврђења, која је Енглеска сада у Гибралтару изградила, имала би само једну привремену вредност. Далекометна артилерија и разорне гранате одлучиле би врло брзо судбину Гибралтара. Утврђење, које је грађено пре 70 година, могло је само у томе добу да носи поносно име неосвојивог утврђења.

ГАРАНЦИЈЕ ДАТЕ ШПАНИЈИ

Сасвим је природно док се рат води даље од Гибралтара, и то у француској Северној Африци, да су меродавни кругови морали да мисле и на околност да Гибралтар не би могао дуго да се брани у случају једнога напада. Англосаксонци данас живе у нади да је са освајањем Марока и Алжира као упоришта, створен систем који је појачао и подигао значај Гибралтара.

Мореуз код Гибралтара у прошлости а и данас био је и остаће најважнија стратегиска тачка на земљиној кугли. Према томе, Гибралтар је утврђење чија вредност заслужује највећу пажњу. Околност да Гибралтар данас већ не одговара постављеним захтевима, значи за Енглеску велико питање, те се и ради на томе да се то упориште на који било начин прошири. Шпанија је на сваки начин тражила извесне гаранције од енглеског амбасадора сер Самјуела Хора у току новембра прошле године, али је и чињеница да те гаранције Шпанија није схватила потпуно озбиљно, пошто је одмах после тога мобилисала, и тада су настали покрети трупа на шпанској и марокашкој морској обали. Даље писац чланка Ханс Барт мисли да је наступио сутон Гибралтара. Америчке аспирације у Северној Африци доказ су америчке тезе о Атлантском Океану, као унутрашњем мору Америке. То се види из досадашње америчке политике, која је своје трупе упутила у Африку. Сада Сједињене Државе изгледа да постављају питање Азовских и Канарских Острва у вези са том својом тезом.

Ако овај рат и војнички догађаји не би запечатили судбину Гибралтара, суђени час утврђења у стенама брзо ће куцнути — завршава свој чланак Ханс Барт, немачки ратни извештач.

НАУКА И ЖИВОТ

Како модерна наука отклања опасност да рањеник искрвари

Тешким ратним рањеницима свагда прети опасност да искрваре. Јер ако је озледа таква да крв нагло отиче, живот је у опасности због губитка крви: губитак већ од једне трећине укупне количине човечје крви довољан је да се крвоток онеспособи у своме раду, најважнији животни органи не добијају довољно крви да могу функционисати, и наступа смрт.

Одлично средство против такве животне опасности нашла је новија медицинска наука у тзв. трансфузији крви, тј. преносу крви туђег организма у тело рањеника. Наравно, на самоме ратишту, где је таква помоћ најхитније потребна, редовно не стоји на расположењу довољно лица спремних да даду своју крв за друге. Тој се тешкоћи донекле доскочило конзервирањем крви, која се, уз подесну температуру, може и три недеље очувати способном за своју сврху.

Нов напредак је међутим, у своје време, учињен у овом погледу. У почетку је, наиме, владала претпоставка да код трансфузије најглавнију — спасоносну — улогу имају црвена крвна зрнца, посредници за животне функције неопходнога оксигена. Но подробнијим испитивањем испоставило се да при дужем крварењу не проузрокује смрт губитак, односно оскудица црвених крвних зрнаца, него оскудица течности при крвноме оптицају кроз организам. То не рећи, да и при највећем губитку крви преостала крвна зрнца умеју да осигурају снабдевање појединих органа оксигеном, а за спасавање живота довољна је и таква течност која уопште нема црвена крвна зрнца. Огледима је установљено да је у ту сврху најподеснији крвни серум — сурутка — која се може тако препарирати да и годинама не губи своје дејство. Одмах на почетку рата у Немачкој је и започета фабрикација таквих »крвном водом« напуњених туба, којим путем је већ хиљадама и хиљадама војника спасен живот.

Али наука није ни овде застала. Успело је већ наћи и такав поступак којим се отстрањују особености појединих крвних група, тако да се сад више не мора — као што је раније био случај — за сваку крвну групу зготовљавати посебна конзерва крвне течности. И најзад, у најновије доба, крв за трансфузију спрема се у прашку, који је довољно само, пре употребе, растворити у дестилованој води. Тако суво конзервисана, крв је још трајанија, мање места запрема, и не треба се плашити да ће на великој хладноћи, као што је код туба са течношћу случај, попуцати и пропасти.

Биљанини козметички ОДГОВОРИ

Сваког дана од 9—12 и од 3—6 примам читатељке »НОВЕ ПОШТЕ« на бесплатан преглед лица и козметичке савете. Читатељке из околине примам преко целог дана. Број мог телефона: 28—32.

ЗУЗА. Радује ме што сте ишчистили све пеге са лица. Употребљавајте све као и до сада. Узмите још по једну теглицу од сваког крема за резерву. Они могу да стоје и више од годину дана.

ЈЕЛИЦА. Никоме не шаљем поштом Биљана препарате, зато се обратите на парфимерију »Санитас«, Зомбор, само можете једну теглицу добити, а не четири као што сте имали намеру да купите.

МИЛА О. За ноћ употребите Биљана против пега масни крем а за дан Биљана витамин крем. Када потрошите једну теглицу и лице вам се ишчисти онда употребите и за ноћ и за дан Витамин крем. Умивајте се жуч сапуном (рецепт двапут објављен у »Новој пошти«). Биљана пудер је фин и мекан, „chair“ боје, мастан, не садржи шкодљивих састојака. Све Биљана препарате поручите код парфимерије »Санитас«, Зомбор.

ЉИЉАНА. Запитајте преко телефона да ли сам код куће, па ћу вас евентуално примити и ван одређеног времена. — Број телефона је 28—32. Преглед лица, козметичка савети и упутства су бесплатни.

ЈОЦА. Против перути главе добар је следећи рецепт (дајте спремити у апотеци):

Acid. salicyl 0.40, Ol ricini 3.0, Sulf. preacipit 2.0, Vaselini a. d. 20.

Кожа на глави се маже истим кремом.

КАТА. Иако још није дошла сезона краставаца, ја вам ипак по вашој жељи прилажем рецепт масног крема од краставаца: свежи краставци се изрибају и помешају са истом количином финог уља од сунцокрета. Ово се стави у суд од порцелана који се стави у други са водом и то се метне на ватру. Меша се док вода у доњем суду не узаврe. Онда се извади суд од порцелана и смеса се процеди кроз фино сито. Томе се дода иста количина изрибаних краставаца, па се после тога поступак понавља још пет пута и то увек уз додавање исте количине свежих краставаца. На тај начин добије се масна сјајна помада, која ванредно утиче на кожу. Сухи Биљана крем од краставаца можете добити код мене, јер га не можете сами спремити.

ОЛГА. Умивајте се Биљана жуч сапуном, онда лице избришите и ставите Биљана хормон крем за ноћ, који храни кожу и одговара вашим годинама. Ујутру умивање без сапуна, онда на лице ставити Биљана дневни крем од краставаца, после лице добро избрисати и употребити пудер и руменило. Недељно једанпут парење лица на Амарила чају (упутство у кутији), после лице добро избрисати и употребити Биљана пудер „peach“ боје (боја кајсије). Ако се тачно придржавате ових упутстава, већ после 8—10 дана показаће се први резултати, а кожа ће постајати из дана у дан лепша и мекша. Препарате не шаљем поштом, обратите се парфимерији Кос Ј., Ујвидек, II Ракоци Ференц 23.

ГОРДАНА. Весели ме ваш успех, поступите као и до сада. Прилажем вам рецепт ланолин крема:

Lanolin anhydr. 13.0, Parafin liqu. 6.0, Seressin 1.0, Aqu. destill. 6.0.

Пошто је то крем за вашу маму препоручила бих јој радије Биљана Амарилис крем, који је за старије жене, а којег још дуго неће бити. Поручите код парфимерије »Санитас« Зомбор, јер ја не шаљем поштом.

КАТАСТРОФА „ТИТАНИКА“ СНИМЉЕНА ЗА ФИЛМ

У атељеима немачке филмске компаније »Тобис« снимљен је филм о пропасти »Титаника«, у којем видимо све страхоте једне поморске катастрофе. На овом месту износимо укратко садржај овог филма.

На бескрајној таласастој површини великог океана пробија се енглески џиновски брод-палата »Титаник«, највећи и најбржи брод компаније »Војт Стар«, чија је изградња стајала тешке милијарде. Док се у сали за игру чула музика, за то време је капетан брода »Титаника« Смит брижно гледао на хоризонт, јер је у тој зони океана опасан пут због подводних ледених брегова, што доводи у опасност брод и посаду. Капетан Смит је узалуд преклињао да се правац брода промени, али је било све узалуд, јер је претседник друштва »Војт Стар« сер Исмаил Брук, вишеструки милионар, који се налазио на броду, остао непопустљив. Нов рекорд треба постићи, победити у брзини и добити »плаву траку« коју је недавно добио немачки брод »Цецилија«, као најбржи прекоокеански брод.

И сада, у звезданој ноћи обасјаној месечевом светлошћу, музика је свирала један танго. У том тренутку зачу се страховити потмули тутањ и брод доби јак ударац у доњи део. Створила се огромна рупа, брод се нагну и поче тонути. На броду је настала паника међу путницима и посадом, док је за то време капетан Смит дозивао морзеовим знацима помоћ од суседних бродова, али је било узалуд, јер је брод све брже и брже тонуо. На броду је настала гужва око чамаца за спасавање, али је музика ипак још свирала последњи марш. Тачно у 12 и 10 часова брод је потонуо. У таласима океана нашло је смрт равно 1635 лица. После неколико часова стигла су два брода, који су спасли остатак посаде и путника.

Главне улоге додељене су најпознатијим немачким филмским глумцима, то: Ернст Ф. Фирбрингеру, Ото Верникеу и Хансу Нилзену, а од женских Моники Бург, Сибили Шмит и Кирстен Хејбергу.

Овај филм је рађен изванредно јаком филмском техником и динамиком, те у сваком тренутку гледаоца узбуђује. **С.**

*

ФИЛМ КАО ЛЕК ПРОТИВ АФАЗИЈЕ

Афазија је потпун или делимичан губитак говора, или разумевања говора, при иначе неповређеним спољним говорним органима и одржаној интелигенцији. У Берлину су се постигли успешни резултати у лечењу афазије — филмом. И то, афатичним особама не приказују се обични, културни или забавни филмови, него такви који су нарочито методички и психолошки израђени за ову сврху. Филм дотиче подручја у којима леже снажни коренови образовања говора, при чему се болесници потстичу да кажу оно што су видели, и тиме се лече од афазије.

СТАРО ПОРЕКЛО РАТНИХ МИНА

Борба минама није новог датума — ово борбено средство је успешно примењивано већ у давнашњим временима. Тако Плутарх спомиње да је, у X веку, римски диктатор Камилус »поставио ходнике с минама« видећи да је отворени јуриш на непријатеља веома тежак. У Ранкеовој историји, приликом описивања ратова с Турцима, забележено је да је борба минама дошла са Истока у Европу, а Турци су, као противмере, онда преузели исти начин борбе. »У диму и хуки пуцања — пише Ранке — Турци су спремили и још један сасвим друкчији напад. Поткопали су зидине и поставили мине. Западњаци су се зачудили када су, касније, открили те мине, са улазима уским као враташца, а даље глатка, добро одмерена, пространија удубљења, истовремено подешена да зидине које се руше не падају споља него пропадају унутра.

Светски рат 1914—1918 драматски је потенцовао међусобне минске борбе, а и данас се, као што знамо, минирањем покушава непријатељ да омета у кретању.

Пажња обвезницима помоћне радне службе!

Стигла ми је огромна пошиљка

Леђних џакова (руксака)

израђених од првокласног непромочивог материјала

ЈОВАН А. МИКИЋ

Трговина бицикиова, шиваћих машина, електричног прибора, радио-апарата и спортских потрепштина

973

УЈВИДЕК, Јокаи Мор ул. 19

СТАНИКА, УЈВИДЕК. Радује ме што сте се ослободили пега. И даље радите као до сада, а лице не треба да дате масирати јер сте сувише млади. Боре које имате уклонићемо касније и без масаже.

ЧЕНЕЈКА. Приликом мог доласка на Ченеј, налазићу се код Живкице Влаовић, али не намеравам до лета тамо да идем; посетите ме да вам прегледам лице и дам упутство.

Свака читатељка »НОВЕ ПОШТЕ«, било да ме посети лично или да пише, има права на бесплатан преглед лица, козметичке савете и упутства.

Ко ми пошаље адресиран коверат са марком за одговор шаљем бесплатну књижицу за индивидуалну негу лица и тела. Биљана, Ујвидек, Андраши ул. 2/I, телефон 28—32.

Бесплатан купон бр.

52

за преглед лица и одговор

Колико дуго живи човек

У новинама и часописима повремено се појављују чланци о чудним случајевима човечје дуговечности, о 130-огодишњим старцима, који ору земљу без обзира на своје године, о древним бакама, које штрикају чарапе итд. Приче обично доносе и интервјуе појединих Метузалема са баналним рецептима дуговечности. Све ово, међутим, спада у област фантазије. Занимљива је чињеница да ти старци живе негде у Јерменској, Албанији, у Турској, једном речи у пределима, где се евиденција становништва и црквене књиге налазе у сасвим почетном стадиуму. Ове податке је такорећи немогуће контролисати. Више пута је било доказано да су поједини Турчин-стогодишњаци, чије су фотографије обишле новине целог света, у ствари имали само 85 година. Њихова дуговечност се објашњава веома просто. У Турској често пута документа умрлог лица, прелазе у својину неког рођака. Покојник, наравно, живи и даље на папиру, и природно да достиже „високо доба старости“.

Званични статистички подаци тврде да на свету број лица, који су постали стогодишњаци, износи на милион становника, и то: у Немачкој 1.4, у Француској 4, у Јапану 42.6, у Сједињеним Државама 80 итд.

Ван сваке сумње је да се захваљујући напретку хигијене и медицине, просечна дуговечност живота повећава. Ако је у почетку наше ере 60-огодишњи старац имао вероватноће да живи још 5 година, сада 70-огодишњак има исте шансе да живи још 7 година. Ове бројке су утврђене од стране осигуравајућих друштава, који за сваку државу имају детаљно израђену таблицу смртности, према којој утврђују просечну дужину живота појединаца.

Што се тиче границе живота за цивилизоване државе, она је тачно установљена. Можемо сматрати да се 100-годишњаци јављају тек једном у 225 година, а 108-огодишњаци једанпут у 230 година. Што се тиче доба старости од 110 година, оно претставља границу, коју још нико није достигао.

Међу чувеним људима живели су преко 100 година: познати филантроп сер Монтефиоре, који је живео 101 годину, хемичар Шеврej, који је умро у својој 103 години, и чувени сликар гроф Валдек. Он се родио 1775 године, а умро 1875 године и доживео је на тај начин: расцвет француских Бурбона, револуцију, Наполеона, рестаурацију, јулску револуцију, Треће царство, и Француско-пруски рат, а умро је као грађанин Треће Републике. То је најстарији човек, чије је постојање утврђено.

ЖЕЛЕЗО ИЗ МОРСКОГ ПЕСКА

На много места на обалама Италије налазе се гомиле песка који садржи железа. Такав »гвоздени песак« настао је временским распадањем вулканскога камења, а и наносом путем морских таласа. Та становишта италијанска индустрија железа успешно искоришћује. Укупна производња сирова железа тим путем износи дневно 300 тона.

Данас

Недеља, 18 април.
Цвети Јевстахије, Цвети Аполон.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Попић, Јокаи Мор ул. 13, тел. 23-79.
Михелс, II Ракоци Ференц ут 68, тел. 29—51.

*

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ

Рођено: 1 мушко и 1 женско дете.
Венчања: није било.
Умро: није нико.

*

РАДИО

18 април 1943.

БУДАПЕШТА. 7.30: Јутарња музика ● **12.10:** Програм за левенте ● **13.00:** Оркестар Бескарт ● **15.45:** Мађарске песме ● **18.20:** Дела композитора Супе-а ● **19.00:** Разне мелодије ● **22.15:** Жеље слушалаца.

*

МЕЂУНАРОДНИ ИЗВЕШТАЈ О ВОДОСТАЈУ

април 17.

Дунав: Комаром 304 (—), Будапешт 348 (+4), Пакш 336 (+5), Баја 42- (+4), Мохач 443 (—), Бездан 478 (—2), Гомбош 384 (—6), Ујвидек 444 (—10).
Драва: Барч 047 (+5).
Тиса: Вашарошнамењ 262 (+6), Токај 262 (—2), Тисафиред 244 (—8), Чонград 300 (—19), Сегед 383 (—19).

*

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА

За Будапешту: 4.31 (путнички, а од Сабадке брзи), 20.24.
За Сабадку: 4.31, **8.14** (убрзани моторни, веза за Зомбор), 13.31 путнички воз (само до Сабадке), 20.24.
За Зомбор: 3.53, 10.37, 13.48 (директан за Паланку), 17.06.
За Обече, Зенту, Сегед: 5.30, 14.00 (само до Обечеја), 16.33.
За Тител: 6.26, 20.27.
Из Будапеште: 18.08, **22.53** (брзи).
Из Сабадке: 7.38, **20.10 (убрзани моторни),** 18.08, 22.53.
Из Зомбора: 7.32, 10.26 (директан из Паланке), 12.47, 20.13.
Из Сегеда, Зенте, Обечеја: 7.28 (из Обечеја), 10.05, 19.46.
Из Титела: 6.24, 16.11.

ДРЖАВНА УЧИТЕЉСКА ШКОЛА (УЈВИДЕК)—МАЂАРСКА ГИМНАЗИЈА (САБАДКА) 5:3 (3:1).

Учитељска школа из Ујвидека гостовала је у Сабадки за првенство Делвидека. Игра је била лепа и Учитељци су се претставили као добар тим и достојан првак Делвидека. Све до 10 минута пред крај Учитељци су водили са 5:1. Тада долази у одбрани играча Учитељске школе до неспоразума, што искоришћују гимназијалци и смањују резултат на 5:3. За Учитељску школу голове су дали Палфи (4), који је уједно био и најбољи на терену, и Бириньи. Осим ових добру игру су пружили Хауман, Швагер и Суваjџић. За Гимназију по један гол дали су центар, десна полутка и лево крило. Судија је судио добро. Овом победом Учитељска школа је постала првак Делвидека, кога ће и даље претстављати у првенству Кишока.

Између Ск Левенте, из Стапара, и Учитељске школе дошло је до споразума за одигравање пријатељске утакмице у Стапару. Утакмица би требала да се одржи 9 маја.

Утицај културе и хуманости на облик војног пројектила

Ако се уопште може говорити о хуманости у рату, онда се она свакако и једино огледа у примени прописа ратног права и у жељи да се не убија, већ само онеспособи непријатељ и тиме избаци из строја! А то се постиже раном малих димензија.

У овом чланку писаћемо о данашњим пројектилима пешадиских оружја — пушке и карабина — јер се она данас и највише употребљавају. Прелазимо грчки катапулт који је бацао камење и стреле, праћке и трешњеве топове са округлим ђуладима. Нећемо описивати ни временски период кроз који су морале проћи фазе усавршавања данашњег убојног зрна. А много, веома много је времена требало да би се од некад округлог ђулета дошло до садашњег зрна.

Док математика и балистика нису још имале данашњу примену, готово свако је зрно имало по неки недостатак. Данашње бојно зрно је усавршио француски ђенерал Дезале. По њему се зрна већине војсака скраћено зову Д-зрна. Он је тај који је данашњем бојном зрну дао најхуманији облик. Дао му је оживалан врх, а конусан задњи део. Тако зрно најлакше продире кроз ваздух и кроз месо. Данас су све цеви оружја ижљебљене. Ти жљебови служе за давање ротационог кретања зрну још у самој цеви. Док тога није било, зрно се често окретало око своје уздужне осе, а тиме се много губило у домету, док су ударци зрна пљоштимице целом површином стварали велике и болне ране, тешке и дуге за исцељење.

Од како се после првог светског рата стало на гледиште да се не убија, већ само онеспособљава и избацује из строја, и тиме бројно слаби непријатељ, почело се и са смањивањем калибра цеви. Тражио се бојни пројектил, који ће брзо продирати кроз месо, остављати мању рану и тиме омогућити и брже лечење. Прва је Грчка свела калибар своје пушке на 6 милиметара. Обим зрна био је за око леп, а за рану готово неприметан. И остале државе следовале су примеру Грчке, те су смањиле калибар својих пешадиских оружја на минимум. Пушке већине војсака данас не прелазе 8 милиметара у калибру, док их је највише око 7.9 милиметара.

У хуманости се ишло још и даље. По једној тачци ратнога права занавек је забрањена употреба дум-дум зрна. Од свих зрна дум-дум зрно је било најопасније. Оно је први пут било израђено у енглеском кантонману Дум-дум у Индији, но од стране Енглеза није било примењивано у рату. Страхота тога зрна је у томе, што му је врх челичне кошуљице исечен у виду крста. Изласком зрна из цеви крст се ширио ваздушним отпором. Рана од зрна била је по димензији велика, много болна и тешка за коначно исцељење. Бивало је случајева да је цео грудни кош борца разнела. На сву срећу тога зрна данас више нема у примени.

У хуманости и култури ишло се и даље. Војници појединих војсака на стрелиштима били су обучавани у гађању груднога коша непријатеља. Бојне мете окачене о таблу бивале су решетане у висини од врата до паса. Са и иначе смањеним обимом бојног зрна, тако гађање би било заиста најидеалније. Оно би имало сву примену гесла: »Не убијати, већ само привремено онеспособљавати, да би се избацио борац из строја«. Ране настале пробијањем плућа су у већини случајева лакше и брзе за лечење. Бивало је много случајева, у којима борац није ни осетио да је рањен у груди. Загрејан, узрујан и телесно исцрпљен у прелазу јуришног отстојања приметио је да је рањен тек по доласку на непријатељски ров. Да је рањен сазнао је тек када је видео крв на блузи или шињелу, док осећај бола није ни запазио. Такви рањеници могу обично сами да оду пешке до најближих превијалишта.

Гађати груди било би најчовечније. Главу данашњег борца донекле штити челични шлем. Због овалности свога облика, од њега се многа зрна одбију рикошетирањем — одскоком. Покушавало се на сличан начин заштитити срце и стомак, но то се одбацило као сметња при слободним кретњама борца. Многи војници носе кутију за цигарете у левом горњем џепу, не би ли им она спасла живот. А има их много, којима је она и задржала пушчано зрно.

Иако се на хуманост полагало много пажње за време мира, ипак су тренутци борбе учинили да се пројектилима не могу давати увек најидеалнији правци. Као у прошлом рату, тако и у овоме, зрно залута у главу, пун желудац и мокраћну бешику. То је најопасније и најгоре. То су делови тела са течном садржином, које обично експлодирају при рањавању. Брзина зрна, које продире кроз њих, нагло их шири, те чине велики притисак на судове у којима се налазе. Од тог притиска они и прскају, повећавају рану, која се више не да лечити.

Па ипак хуманости још увек има. У данашњем рату све зараћене стране придржавају се многих тачака ратнога права. Ни Дум-дум зрно, а ни бојни отрови још нису примењивани.

М. М. ВИЛИЋ

„ЕЛЕКТРО“ Стефанидес
Телефон: 36-04
Ујвидек, Јокаи Мор 26
Велики избор лустера, електричних машина. Пегле и решоа и сав електрични материјал 982

ПОЗИВ ИГРАЧИМА СК ДЕЛВИДЕКА

Данас се одиграва утакмица између I тима Ск. Делвидека и УВАК-а II, па се позивају следећи играчи да дођу пре подне између 9—10 часова у свлачионицу ради преузимања опреме, а у 3.30 часова по подне на игралиште Делвидека: Радованов II, Рајков, Рапоти, Малић, Хегедиш, Цанић, Олушки, Јовановић II, Гајин I, Симин и Лаки.

Предутакмицу играће II тим са II Ск. Делвидека. Следећи играчи да се јаве данас пре подне између 10—11 сати у свлачионици ради опреме, а по подне у 1.30 на игралиште Делвидека: Цигурски, Пандуров, Машић III, Бозејац, Гајин II, Машић I, Миросављев, Гроздић, Којић, Лучић, Машић II, Радованов I и Вујић.

Сем тога позивају се следећи: Батори и Месарош, благајници, Варга, Милошевић, Скалић, Николић, Демер, Дражић, Чурчин, Балтовић, Јовановић I и Вебер, редитељи, да буду у 1 час по подне на игралишту Делвидека.

СПОРТ

Да ли ће УАК успети да понови прошлојесењи подвиг над Ујпештом?

И без Медарића УАК-ов тим има могућности да победи Ујпешт

У првом колу, одиграном прошле јесени у Будапешти, УАК је победио реномирани али ове године превртљив тим Ујпешта. Та победа је пријатно одјекнула и уврстила „плаву“ чету међу најбоље у држави, али, нажалост, одмах после те утакмице и УАК је као и Ујпешт ушао у „превртљиву форму“ и губио је редом утакмице једну за другом. Ове године, у првом делу државног првенства, УАК је давао одличне партије, али је несрећно губио. Четири добивена бода нису право мерило снаге плаве чете, јер под нормалним околностима УАК би морао да буде на много часнијем месту на табели. Као што знамо, и прошле недеље УАК је изгубио у Шалготарјану незаслужено. Нажалост, то нам није довољна утеха и ми са правом тражимо од УАК-ове једанаесторице да данас дају све од себе и да победе Ујпешт. Нека УАК понови игру против Чепела, Нађварада и Кишпешта и победа је осигурана. Истина, и данас УАК игра без Медарића, што ће се свакако осетити, али не би смело у толикој мери, али никако да утиче на победу.

„Плави“ данас играју у саставу: Плац, Чилаг, Аврамовић, Такач, Марјановић, Живковић, Палфи (Раб), Раб (Палфи), Трифуновић (Велкер), Велкер, (Трифуновић) и Срђанов. Тим је одређен како се најбоље могло и водећи су врло паметно учинили што ће за време игре по потреби мењати места Палфија и Раба, односно Трифуновића и Велкера. Ујпешт такође игра у своме комплетном саставу. Почетак утакмице је у 5 часова по подне, а игра се на игралишту „Адолф Хитлер“.

—ооо✱ооо—

Звезда

— Позив играчима Ск Делвидека. Данас Ск Делвидек игра првенствену утакмицу у Пинцеду. Стога позивају се следећи играчи да се јаве у 9.30 вођи пута у свлачионицу ради опреме, одакле се иде на жел. станицу: Миодраговић, Злоколица, Стојшић, Кантарџић, Мулић, Загорчић, Маљик, Брзак, Пашћан, Гостојић II и Силбашки.

Укрштене речи

Број 79

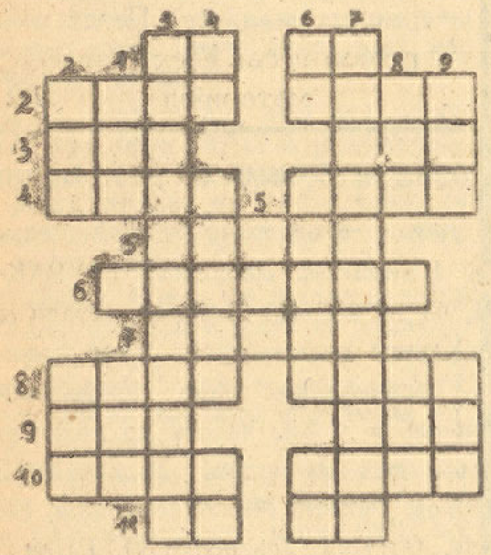

Водоравно: 1) Пат — пакао. 2) Новинска агенција — један метал. 3) Хиљада (француски) — четири (немачки). 4) Грчки песник — мати (шатровачки). 5) Злослутан. 6) Једно од брда на којима је основан Рим. 7) Покрајина у Индији. 8) Завршетак молитве — старо име Босне. 9) Железница — један месец. 10) Полет — рогоз. 11) Лична заменица — лична заменица.

Усправно: 2) Овамо — почетак молитве. 1) Средство за чишћење — сугласник — музички израз. 3) Слободоуман превод у римокатоличкој цркви (јавио се у Паризу 1682). 4) Зоо — страно мушко име — нитиа. 5) Топот. 6) Доба старости (француски) — запаљење — зачин. 7) Ароматичан секундарни амин. 8) Живео (француски) — сугласник — шаховски израз. 9) Пљачка — света (турски).

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

Број 78

Водоравно: 1) Гете — овај. 2) А — Едеса — е. 3) Ла — овалан. 4) Ата — Емона. 5) Оса — аве. 6) Умила — Ита. 7) Сирија — ум. 8) У — анали — о. 9) Деца — Иран.

Усправно: 1) Гала — усуд. 2) Е — атоми — е. 3) Те — Асирац. 4) Едо — Алина. 5) Ене — аја. 6) Осама — алт. 7) Валови — пр. 8) А — Анеку — а. 9) Јена — Аман.

ПРИЧА »НОВЕ ПОШТЕ«

МАЈКА

Хранислав Поповић

Велика судска дворана окружног суда била је препуна радозналог света. Одржаће се суђење злогласном, разбојничком убици Марку Марковићу.

Када је убица доведен у судску дворану, међу публиком је настало комешање и понеки узвик — »На вешала!« Претседавајући је пре почетка претреса, више пута позивао узбуђену масу на ред и тишину.

Тишина. Узима реч државни тужилац, који чита опширну оптужбу: како је Марко Марковић, који се налази на оптуженичкој клупи уз саучесништво Мирка Миљковића, који се налази у бекству, тога и тога дана у седам часова поподне извршили злочин са предумишљајем. Знајући да угледни и богати трговац Јован Јоксимовић има код себе већу своту новаца и да је пошао да изврши неку исплату, они су га сачекали. Под изговором да му желе продати неку стоку они су га позвали унутра. Марковић је иза леђа напао трговца и ударио га секиром по глави. Овај је на месту остао мртан.

У даљој оптужници тужилац износи припрему оба злочинца око прикривања злочина. Када је тужилац дошао до онога места, где су злочинци секли делове тела на лешу, да би га могли упаковати у кофер, публика је опет почела да виче — »На вешала!«

Претседавајући је, и сам врло узбуђен, последњи пут позвао публику на ред, уздржљивост и дисциплину, јер ће у противном бити присиљен да употреби своје право и да испразни дворану.

У оптужби се даље износи, како су злочинци, већ спакован леш у коферу однели и бацили у реку недалеко од града С. Даље се износи њихов безбрижни живот и трошење новца који су отпљачкали од своје жртве.

Несхваћање у публици расте. Убица Марковић тупо гледа у једну тачку на зиду у којој се одмотава цео филм његовог гнусног злочина.

Завршни део оптужбе износи откривање злочина, реконструкцију свих догађаја уз судјеловање оптуженог Марковића и његово делимично признање кривице. Претрес се наставља по прописаном реду. Публика са нестрпљењем чека реч правде. Прелази се на испитивање оптуженог Марковића.

Он прича, често неповезано, али никако не скида очи са оне тачке на зиду. Баца кривицу на саучесника. Крив је и каје се. Добија се утисак да је неурачунљив. Али ту је извештај стручњака. Његово дело смо чули. Ту је суд, ту је правда, — она има реч. Долазе разни извештаји, сведоци. Све је јасно. Тражи се само правда.

Узима реч одбрана. У публици кипи. Одбрана! Чему одбрана?! Да ли се овакав злочин може бранити? Да ли постоје речи, снага и мисли да се брани оптужени? Па ипак пролазе минути и бранилац неубедљиво доказива и тражи, хвата се за сламку. Моли суд да се узму неке олакшавајуће околности, приликом доношења пресуде.

Добија реч државни тужилац, кога публика бурно поздравља и уједно му изражава своје поверење. Тражи од њега да буде праведан и неумољив у тражењу заслужене казне за злочинца.

Укратко износећи у свом говору цео ток претреса, тужилац је у својој завршној речи тражио смртну казну за оптуженог, нагласивши, да ако би оптужени имао десет живота и свих десет да му се узму, па још увек правда не може бити задовољена у односу на овакав злочин.

Публика је бурним пљескањем одобравала завршну реч тужиоца.

Оптужени је узбуђен. У својој последњој речи се каје, и са сузама у очима моли суд за милост.

Судство веће се повлачи да донесе пресуду, да одмери земаљску правду.

— На вешала! На вешала! — урла разјарена маса.

Завладала је гробна тишина. Судско веће је поново заузело своје место. Све је било у напетости. Чекала се реч правде. Сва су срца била узбуђена...

Када је претседавајући после уобичајеног увода, приликом читања пресуде изговорио: »... на смрт вешањем...« маса је поново заурлала.

— Живео суд! Живела правда! На вешала!

Тишина. Крос масу се провлачила једна старица. Сувим дрхтећим рукама опруженим према распећу и очима пуним суза стала је пред судију.

— Милост, милост! Мој син! Господо, то је мој син! Смилујте се!...

»ДОБАР ЂОН«

— Шта мислиш да ли су ове ципеле с вештачким ђоном добре?

— Биле би изврсне, али...

— Шта али?

— Али би требало да човек има вештачке ноге и да увек на излету гази само по једној врсти мекшег вештачког стења.

*

ОБЛАКОДЕР

Гроф Боби, стигавши у Њујорк, застаје пред једном огромном палатом и пита:

— Шта је ово?

— Облакодер! — вели му један мештанин.

— Хм, лепо! — вели гроф и посматра дуже време према врху палате. Најзад запита:

— Је л' те, а — кад дере облаке?

ШОМАН

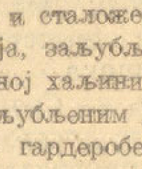

Уј в и дек. о с новано 1865 - Телефон 21-20 има грађевни и материјал за изолације, као и камење и надгробних споменика јевтиних и првокласних. 386

РОМАН „НОВЕ ПОШТЕ“ 4

ЉУБАВ ЈЕДНЕ ГЛУМИЦЕ

Марк Калер

— Да, али ја не знам како и у коме облику да се ми расчитамо. Замисли каква би то била сензација. Добро знаш да је тада цео Хамбург знао шта се међу нама догодило. Сем тога морам искрено да признам да сам се ја пристала гостовања сада у Хамбургу само из тога разлога да би могла да чујем било коју вест о њему.

Конзулова жена села је у једну фотељу и размишљала. Затим је весело скочила:

— Имам једну дивну идеју, драга моја Марлена. Данас је уторак, а ти добро знаш да је сваког уторка увече свечаност у Свансоновом клубу. Мој муж редовно тамо одлази, пошто је у добром пријатељству са Рудиком, који тамо станује. Ја сам га већ неколико пута тамо отпратила.

Малочас ми је рекао да ће после позоришта поново отићи у клуб. Да ли хоћеш да дођеш са нама? Између осталих, обрадовала би ти мога мужа. Дискретно ћу ти рећи да је и он један од твојих обожаваоца. Ја сам већ и мало љубоморна, — завршила је млада и лепа госпођа Серано.

Марлена је пребледела. Није се лако решавала да оде у Свансонов клуб и да види отац где је некада била пресрећна са Свансоном, но толико је жудела да поново нешто чује о њему да се ипак решила да оде.

— Али, Кити... замисли како би то људи тумачили. Шта би свет говорио? — упита Марлена као да би хтела себе да оправда.

— Нико више и не мисли на ту стару историју. Свансонов клуб биће срећан да га ти посетиш. Вероватно је да ћеш о њему дознати много ствари, а да то нико неће ни приметити.

Марлена се још увек колебала. Жудела је да оде, али ипак је осећала неку бојазан. Поред свега тога није могла да се супротстави својим осећајима која су је вукла тамо.

— Па ако ти мислиш да бих могла отићи са вама...

Кити је весело и радосно загрлила своју пријатељицу.

— Како да не мислим! Уверена сам да ћете та посета мало и умирити. Саме те молим, драга моја, да телефонираш у клуб, како би се они спремили да те достојно дочекају.

Марлена се смешила.

— Но, Кити, ти претерујеш.

— Добро, добро, немој само да будеш тако скромна. Сада идем, јер хоћу ту радосну вест одмах да саопштим моме мужу. После претставе ми ћемо те нашим колима одвести у клуб.

Још једном загрлила је Кити своју пријатељицу, а затим је весело напустила гардеробу. Марлена је остала сама. Њено лице било је бледо и тужно. Дакле, после осам година, поново ће видети кућу — њену кућу, у коју је он хтео пре толико година да је уведе као жену, а она све то хладно и сурово одбила. И тада је осећала да га воли и да ће га вечно волети, али је мислила да се неће моћи одрећи позоришта и уметности. Међутим, Свансон је то од ње тражио. И данас, када је постигла успех, када се налази на врхунцу своје уметности, одједном осећа да је ништавно све што јој уметност пружа. Само када би могла свој живот поново да започне...

Морала је да прикупи снагу да би задржала сузе које су надирале.

У томе тренутку закуцао је неко на вратима њене облачионице.

— Уметнице, после пет минута долази ваша спена.

После тога устала је, погледала у огледалу своју косу и хаљину. Лице јој је одједном постало потпуно мирно и сталожено. Сад је опет била Јулија, заљубљена Јулија, у плавој свиленој хаљини са златним чипкама, са заљубљеним девојачким осмехом. Стара гардероберка ушла је унутра и поправила неке ситнице на њеној хаљини, а затим је заљубљено посматрала обожавану уметницу.

(Наставиће се)

ВИНО РУМ ЛИКЕР РАКИЈУ

најбоље врсте за ускршње празнике набавите што пре код
Füstös-a 655
трговина шпецераја, деликатеса и алкохолног пића
УЈВИДЕК - Хитлер А. 17 - Тел. 34-19

Ваш бицикл, шивећу машину
поправићете стручно и јефтино код
Фанчевић Ј. Јосипа
УЈВИДЕК, Сент Јанош трг 6. (Нова житна пијаца)
Све делове држи на стоваришту 924

NÉMETH ÉS TÁRSA
МЕЂУНАРОДНО ОТПРЕМНИШТВО
УЈВИДЕК, ОРСАГЗАСЛО ТЕР 3.
1686 Телефон: 22-92, 25-90. Брзојави: Transglobus
Збирни саобраћај:
„MAHÁZ" „BELDUNA"

Отворено је Градско јодно лековито купатило и минерална вода Д. Д., Ујвидек
Лети и зими — Блатно паковање (фанго) и радиум — Санаторијум за реуматичне
Стручно лечење — Испробан резултат
Првокласна послуга — Умерене цене
Цео пансион већ од 12'50 пенга 700
Благајна је отворена од 8—16 после подне
Телефон 30-12 Купалишни лекар: Др. Кинпл Ђерђ

За Ускрс купите радио, марке
Wega, Nora, Graetz
код заступника за Делвидек
ЛЕХ ГЕЗЕ
УЈВИДЕК, Хорти Иштван трг 4. — Телефон: 25-93 970

У ратно доба морате штедити погонско уље, кајиш и снагу помоћу
СКФ
кугличастих и ваљкастих лежаја
Испорука одмах са лагера
Кремпаски Алберт
УЈВИДЕК
II. Ракоци Ференц ут 23 966

БОРОШ СТЕВАН
УЈВИДЕК — Герниг ул. 9 — Тел. 39-51
врши превоз сваковрсне робе у целој земљи као и у иностранство нарочито Хрватску и Србију—Банат. 497
Пажња грађевинарима! На лагеру имам шљунак и песак Транспортујем на лице места.

ЖЕНСКЕ ПРОЛЕТЊЕ КАПУТЕ
у модерном избору препоручује цењеним муштеријама
Вањур Ференц
Сваки комад је *модел*
Крој и израда су *првокласни*
Цене *солидне* 377
УЈВИДЕК
Мусолини у. 13 у дворишту
Телефон 24-59

Ако желите да будете укусно и добро одевени то ћете постићи уз врло умерене цене, ако посетите нашу познату и добро уређену кројачку радњу
Лазар Марић
УЈВИДЕК, Кошут Лајош 13
(пре Милетићева) 802

Шпецерајске и деликатесне ствари најбоље ћете пазарити код фирме
862 ГЛЕСЕР НАНДОР
УЈВИДЕК
II. Ракоци ференц ул. 70 - Тел. 21-51

Сладоледа одличног укуса добићете у посластичарници
Мојсовић Петра
УЈВИДЕК: Јокаи Мор 8 777

Антикварне књиге
купује продаје и замењује најповољније антикварница
ПАТАКИ МАРГИТ, Ујвидек, Хитлер Адолф улица бр. 11 800

Холицки Кароељ
електро-техничко предузеће
УЈВИДЕК
Лутер Мартон тер 2 - Телефон 28-75
Обавља: обнову електричних мотора, све исправке и инсталације на њима под најповољнијим условима
932 УДОВА **Холицки Кароља**

Извор набавке
боје, лака, првокласног фирнајза
у трговини боја и хемиске индустрије
Фрај Петер
Ујвидек, II. Ракоци Ференц 18
Телефон 39-15 975

У ЗОМБОРУ огласе за „НОВУ ПОШТУ" прима
I. Радомир Душанић
наш главни заступник, Витез ул. 5

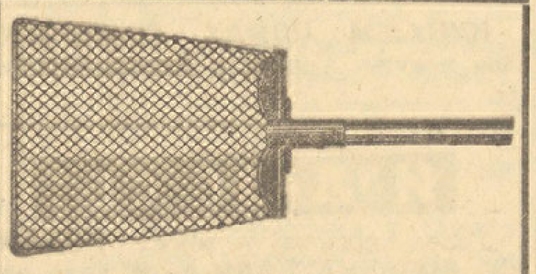

ПАЖЊА!
за купопродавце и приватнике жичана метла за уништавање вашиња са прописаном 3 метра дугом држаљицом од тврдог дрвета, може се добити по цени од 5'60 пенга по комаду
Грајзер Бела, Ујвидек, Петефи ул. 20

Трговачко индустријална банка Д. Д. у Загребу
Подружница у Сабадки (прије Српска Банка)
VII. Бачањи улица број 4
издаје меничне зајмове, хипотециране меничне кредите, отвара текуће рачуне, прима улоге на штедњу, које исплаћује без отказа и укамаћује их уз најповољније услове 936

Градоначелник сл. кр. града Ујвидека
Бр. 17146/1943.

ПРЕДМЕТ: Објава о регрутацији.

ОБЈАВА О РЕГРУТАЦИЈИ

На регрутацију, која се сада обавља, доћи ће на ред сви мушкарци рођени 1895—1922 године, који до сада нису вршили војну дужност или нису били регрутовани у смислу мађарских закона, односно још нису били на садањем регрутовању.

Позивам сва мушка лица која су рођена 1895—1922 године, без обзира на држављанство, која према горе наведеном имају да претстану на регрутацију, а позив за регрутацију нису још примили, да се безусловно пријаве од 19—22 овог месеца пре подне од 9—1 час код градског војног одељења (Градска кућа, II спрат, соба бр. 28) ради узимања података.

Оно лице које тврди да је страв држављанин, нека понесе са собом документе које тај навод потврђују, пасош или уверење о држављанству, као и дозволу боравка итд.

Оно лице које се не пријави, чини деликт предвиђен војним законом.

Ујвидек, 17 априла 1943.

Д-р витез Нађ Миклош,
градоначелник.

„Gelaterija Venezija"
италијански салон за сладолед - Данас и свакодневно специјални сладоледи
853 Хитлер Адолф ул. 21

Посетите 801
Базар код „Роде"
најразноврсније дечије играчке за Ускршње празнике
II. Ракоци Ференц ул. 7

Салон шешира
МАРИЦА
Најновији пролетњи модели у великом избору!
УЈВИДЕК, Мусолини пут 19
Вршим и оправке
868

Већ сада се осигурајте против штете од мољаца!
Бунде и остала крзна примам на стручно чување преко лета 818
Бајерле Јован крзнар
УЈВИДЕК
II. Ракоци Ференц ул. 19 - Тел. 25-51

»Експрес«
606 предузеће за хемиско чишћење
ВАРГА ЈАНОШ
УЈВИДЕК - Јокаи Мор ул. 83
Чисти и бојадише
Тачна и брза послуга

МАЛИ ОГЛАСИ

стају до 10 речи 1.50 п., свака даља реч 10 ф. — За оне, који траже службу 50% јевтиније.

ТРАЖЊА СЛУЖБЕ

ЂАК УМЕТНИЧКЕ АКАДЕМИЈЕ (пре у Београду, сада у Будапешти) тражи одговарајуће или какво друго запослење. Има велику матуру. Понуде на администрацију под »Сликар«. 986

КРОЈАЧИЦА БЕЛОГ ВЕША тражи запослење. Адресу оставити у администрацији. 956

МОЛЕРСКИ ПОМОЋНИК ТРАЖИ ЗАПОСЛЕЊЕ у месту где би могао научити мађарски језик. Рошка Андрија, Петрец, Арањ Јанош, 37. 990

ТРАЖЊА

НАУЧНИКА из добре куће тражим за коларски занат. **Јосип Јунг**, колар, **Кула**. 946

БЕРБЕРСКОГ ПОМОЋНИКА И ШЕГРТА из боље куће тражи за 1 мај. **Мандић Стеван**, Пироши ул. 980

ПОШТЕНА И ВРЕДНА ДЕВОЈКА до 20 година за сав кућни посао тражи се у Јокаи Мор ул. 7. 920

МУЖ И ЖЕНА, млађе особе, говоре 4 језика траже бољу гостионицу на процвату. Обратити се: **Славица Федоровић, Опаланка**, Бенито Мусолини ул. бр. 389. 961

ТРАЖИМ КРОЈАЧКОГ ПОМОЋНИКА способног за израду великих комада. **Марко Туцаков**, Пумер Шандор ул. 3. 977

ТРЕБАМ ДОМАРА. Упитати од 9—11 и 1—3, Хонвед ул. 32. 994

ХИТНО СЕ ТРАЖИ берберска помоћник у 1941 априла 13 ул. бр. 99. 991

УЧЕНИЦУ ТРАЖИ Јурик фризер, Ујвидек, II Ракоци ут 32. 1000

ТРАЖИМ ШЕГРТА за димничарски занат. Адреса у Администрацији. 999

ПРОДАЈА

ПРОДАЈЕМ 8 КОМ. ПРАЗНИХ КОШНИЦА, унутрашња мера рамова: дужина 40, ширина 30 цм., кадак поцинованим плехом постављен, прецизна фабричка израда, подесне за путујуће пчеларство, обојене сивом масном бојом, 3 ком. са празним рамовима. Цена по комаду 80.— пенга. **Гачић Станко, Овербас**, Хитлер Адолф ул. бр. 17. 933

ПРОДАЈЕ СЕ ОРМАН ЗА РУЧАОНИЦУ, у добром стању. Корвин трг бр. 16, I спрат, код г. Секе. 971

ПРОДАЈЕМ 2 БИКА стара 1 год. око 400 кг. комад, подесни за приплод за приватна газдинства. **Бабјански, Бошко, Шајкашђерђ.** 931

ПРОДАЈЕМ ШЕСТ НОВИХ ЈАСТУЧНИХ НАВЛАКА. Фазекаш ул. 2 (бивша Лончарска). 940

КИСЕЛЕ ПАПРИКЕ 1.10 пенга, **феферони** 2.23 пенга и **краставци** 1.02 пенга по килограму, све кисељено у алкохолном сирћету у већим количинама може се добити у творници сирћета: **Вајферт Јене, Ујвидек**, Мора Ференц ул. 39. 941

ПРОДАЈЕМ ШУПУ, столарску радионицу и плац. Величина радионице 16 x 8 м., шупе 12 x 7 м. ,а целог плаца 400 квадрата. Упитати: **Стеван Токић**, столар, **Ујвидек**, Апор ул. 3. 962

ПРОДАЈА 4000 КОМАДА ЦРЕПА старог формата и 2500 комада бона. Инар ул. 7 (код Штранда). 984

ПРОДАЈЕ СЕ МОДЕРАН НАМЕШТАЈ за радњу. Упитати Левенте ул. 6. 938

АУТОМАТСКА ВАГА за трговине спецераја или животних намирница продаје се. Може се разгледати у радио-трговини Лех Гезе, Хорти Иштван трг. 4. 1003

ЛЕПА ДРАП ДУБОКА ДЕЧИЈА КОЛИЦА у добром стању на продају. Упитати: Зрињи ул. 45. 1001

МОДЕРНЕ ЗАБАВИШНЕ СКАМИЈЕ, више плеханих табли за фирме, и више нових сламарица на продају. Андраши ул. 12. 989

РУЧАОНИЦА ОД ОРАХОВИНЕ на продају. Може се видети сваки дан, сем недеље од 12—2 у Ракоци Ференц ут 142/. 992

МУШКО ОДЕЛО тамно грео и балон капут на продају. Упитати од 12—3, Мадач ул. 11. приземље лево.

ЧЕЗЕ У ДОБРОМ СТАЊУ на продају. Упитати: Гал Мозеш, 11. 996

20 КОМАДА ПРВОКЛАСНИХ ОВАЦА и 17 јагњаца на продају. Упитати у Администрацији. 1007

КУПОВИНА

ТРАЖИМ да купим **ПЕЋ ЗА КРОЈАЧКЕ ПЕГЛЕ (УТИЈЕ).** Ковач, фарба и чисти. II Ракоци Ференц ул. 36. 972

КУПУЈЕМ МОТОЦИКЛ, 250-500 кб. цм. Хотел Рекс, IV спрат, соба бр. 43. 969

Сирове дивље коже

лисице, мошуса (бизам пацова), твора, зеца итд. Купујем по највишој цени. **Браун, крзнар, Ујвидек**, II Ракоци Ференц ул. 36. 299

РАЗНЕ ПОШТАНСКЕ МАРКЕ стално купујем. Ујвидек, Лорантфи Жужана ул. бр. 1. 910

КУПИО БИХ ПИСАЋУ МАШИНУ ПОРТАБЛ. Ковач, Ђитра ул. 33. 952

КУПУЈЕМ ОДМАХ ГОЈЗЕРИЦЕ или покуле. Адреса у Администрацији.

ИЗДАЈЕ СЕ:

Услед одласка у војску **ИЗДАЈЕ СЕ КОВАЧКА РАДЊА** на врло живом и прометном месту у центру села, у обзир долазе наши људи. **Врачарић Милан**, ковач, **Овербас**, Хитлер Адолф ул. бр. 31. 985

ИЗДАЈЕ СЕ СОБА И КУЈНА за 1 мај. Јокаи Мор ул .8. Упитати: од 2—4 по подне. 995

СТАН ОД 4 СОБЕ у Ирињи Јанош ул. 4, подесан за канцеларију или модни салон, издаје се. Упитати: Кошут Лајош ул. 30/I. 988

Највећи избор ускршњих поклона код
МОЈСОВИЋА
бивши Пимовићев бифе
Хитлер Адолф ул. 942

РАЗНО

КРЕЧ МОЖЕТЕ ДОБИТИ СВАКИ ДАН на мало и велико код **Парипов Васе**, 1941, априла 13 ул. 124. 981

КАРАКАШЕВИЋ ГАВРА ИЗ МОХОЛА, бив. југословенски наредник, приликом повлачења југословенске војске заробљен је у Темерину и спроведен у Сабадку, где му је траг нестао. Ко зна нешто о његовој судбини нека извести **Каракашевић Грозду, Ујвидек**, Дугонич ул. број 42. 929

ИМАМ НА ПРОДАЈУ две центрифугалне пумпе, систем »Горвенц« 3 цола.

Купио бих један убрзани мотор 2 HP. Понуде на **Никола Ивков**, машински бравар, **Стапар.** 948

СТАРА одела, веш најбоље плаћам. На позив кући долазим. НАЧА ШАНДОР, старетинар. Хал тер 7. (Рибљи трг.) 691

ПРЕВАЂАЊА, КОРЕСПОНДЕНЦИЈУ, ПРЕПИСИВАЊА на српско-хрватском, мађарском и немачком језику јевтино примам. Ержебет тер 7. II спрат, средња врата (код поште) 2070

СМРТ ПАЦОВИМА И МИШЕВИМА! Сигурно средство за уништавање пацова шаљем поштом уз доплату са упутством франко пенга 5.50. Јоца Андрић, ђурак, Ујвидек, Фехермезе (бив. Беле њиве) ул. 28. 95

КОН ЛЕО. старетинар, Текели Имре ул. 2 (угао II Ракоци Ференц ул.) купује и продаје одела. **На жељу долази и у кућу.** 399

ЗА ПРАКТИЧНО ЛЕЧЕЊЕ глувоће и зујања у ушима, шаље обавештења уз претходно послату марку од 20 филера: **Хегедиш Петер, Мохол.** 548

ОПРАВКА САТОВА, НАКИТА, КУПОВИНА И ПРОДАЈА ЗЛАТНИХ И СРЕБРНИХ ПРЕДМЕТА. СИВЕРИ КАРОЉ, сајџија и драгуљар, II. Ракоци ут (бивши Футошки пут) 4. 570

ФАБРИЧКИ ЕЛЕВАТОР тип Хофер-Шранц на точковима продаје **Лаутенбах Кристијан, Онер.** 868

Не бацајте ваше чарапе!

МУШКЕ — ОД ДВА ПАРА СТАРИХ ПРАВИМ ПАР НОВИХ. Јене фехерцег ул. 5., приземље 6. 926

НАЈБОЉУ И ТРАЈНУ ОНДУЛАЦИЈУ израђује **»Соња«, Кошут** Лајош, 6. 998

ТРАЖИМ МОЈЕ ДВЕ СЕСТРЕ САВЕТУ И МИЛИЦУ МИЛКОВ родом из Пироша а биле су у сиротишту у Чурогу. Савета је 1936 однета у Зенту а Милица 1941 год. у Будапешту у дечије обданиште. Молим сваког ко нешто зна за њих да јави на адресу: **Стана Милков, Бегеч**, 519. пошта Офутак.

Нова корпарска радња

БАЛАЖ МИХАЉ, корпар, УЈВИДЕК, Ракоци Ференц ут 58., на стоваришту има баштованског намештаја, сита и дрвених кућних потребштина. 789

Хвали варош цела
ХАЈНЕМАН-одела
У радњу му ступи — дођи, види, купи!
УЈВИДЕК
433 **Мусолини улица** 13

SKF
KREMPASZKY ALBERT
UJVIDÉK – II. RÁKÓCZY FERENCZ u. 23.
TEL: 31-81.

Шта је тајна малог плинског рачуна
Пуи пламен употребљавајмо само до времена, на даље кувајмо штедећи пламен 851
Пазите на савете у нашим недељним и празничним бројевима

За велики пост
већ сада набавите харинге, русне, суве и димљене рибе код
Амбрози Золтана 887
Хорти Миклош шугар ут 14. Тел. 37-22

Тесани ступци за ограде 967
могу се добити у великој количини на стоваришту дрва и угља
Винковић Јожефа
Ујвидек, Каменички пут 73

У пажњу рекрутима!
Ранци (руксаци), торбе за хлеб, из непромочивог материјала, и друга роба ове струке, у највећем избору, и по солидној цени, може се добити из прве руке, код зготовљача
КЛОПКА ЈАКОБ, кожар
979 Ујвидек, Јокаи Мор у. 8

FAG
Куглични лежаји 888
Ваљкасти лежаји
Технички артиклони
Кајишеви од гуме и коже
у свима димензијама
Гарантована брза испорука
Главни заступник за Делвидек:
Конрад Шандор
Ујвидек, Марија ул. 2
Телефон 30-65

Одговорни уредник и издавач:
ВОЈИСЛАВ МАТИЋ
Ротациона штампа: „Уранија", штампарски завод и издавачко подузеће (власник Јован Келемен) за штампарију одговара Јосип Франк, II Ракоци Ференц ул. 50.
Рукописи се не враћају